Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5257 — 17/30 ՄԱՅԻՍ 1903 — ՇԱԲԱԹ — 3 ԲԷՊԻԻԼ, ԷՎԷԼ, 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5257

درعلیه غلطه ﴿ آره‌وك ﴾ غزته‌سی ادارهٔ‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցo Փողոց Թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ. 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոսքայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

Կայս. բժշկական ժողովը այս վերջերս որոշեց յանձնարարել որ քիչ մը աւելի ուշադրութիւն ընծայուի տարափոխիկ հիւանդութեանց ծաւալումը կասեցնելու սահմանուած միջոցներուն վրայ, եւ աշխատուի կարելի եղած խստութեամբ գործադրել զանոնք: Տեղեկագիրը այդ առաթիւ գլխաւորաբար մատնանիշ կ'ընէր այն անձերը, որոնք հակառակ տարափոխիկ հիւանդութեամբ մը վարակուած ըլլալնուն, ընտանիքի մէջ կը դարմանուին, չատ անգամ ծնունդ տալով ահռելի աղէտներու:

Հանրութիւնը որչափ չուտ հասկնայ այդ տեղեկագրին նշանակութիւնը, այնչափ աւելի պիտի օգտուի անշուշտ: Խնդիրը արդէն չատ կենսական է իրեն համար, եւ կը ձգտի առաջքը առնելու այն աղետալի համաճարակներուն՝ որոնք այնքան ցաւ ու սուգ կը սփռեն ընտանիքներու մէջ:

Աղքատ, համեստ դասակարգը մասնաւորաբար պէտք է ըմբռնէ թէ ամէնէն մեծ վտանգն է տարափոխիկ ախտերէ վարակուածները տան մէջ դարմանուիլը: Այդ դասակարգին պատկանող ընտանիքներ, յաճախ հինգ, վեց, երբեմն մինչեւ տասը հոգի կը պառկին կ'ելլեն միակ սենեակի մը մէջ, հոն կ'ուտեն, հոն կը խմեն, հոն կը նստին: Հիւանդներ կան՝ որոնց չուշնչ իսկ կը բաւէ իրենց հիւանդութիւնը փոխանցելու: Հետեւանքը կրնաք գուշակել:

Նշ. յետոյ, այդ կարգի ընտանիքներու մէջ անկարելի է հարկ եղած ամէն զգուշութիւն ձեռք առնել: Քանի որ սենեակը մէկ է, հիւանդութիւնը միշտ պիտի կրնայ ծաւալիլ, եւ վարակել ընտանիքին միւս անդամները: Միւս կողմէ, պզտիկ տղաքը կան որոնք այդ հիւանդութիւններէն եւ անոնց հետեւանքներէն մեծ բան մը չեն հասկնար: Որչափ ալ պատուէր տրուած ըլլայ իրենց, կրկին կը մոռնան հիւանդին, կը շօշափեն անոր պատկանած իրերը, անոր գաւաթէն կը խմեն, անոր ուտելիքին ձեռք կը դպցնեն, մէկ խօսքով, չարունակ վարակուելու վտանգին մէջ կը գտնուին:

* * *

Այդ կարգի հիւանդներուն տեղը տունը չէ: Հանրային հիւանդանոցները պէտք է փոխադրել զանոնք՝ ուր կրնան մեկուսացուիլ եւ առանձին խցիկներու մէջ դարմանուիլ, չատ անգամ տունէն ալ աղէկ կերպով: Հարուստները մասամբ կրնան իրաւունք ունենալ իրենց հիւանդը տան մէջ պահելու, քանի որ ամէն միջոց ունին զայն կատարեալ մեկուսացման մը մէջ պահելու համար: Կրնան օրինակի համար առանձին սենեակ մը յատկացնել անոր, հիւանդապահ բռնել, բժիշկը շարունակ պատրաստ ունենալ: Իրենց տան սարքուածքը, իրենց ծառաները կը թոյլատրեն իրենց ամէն զգուշութիւն ձեռք առնելու, եւ հիւանդութեան ճարակման առաջքը առնելու: Բայց աղքատները, անոնք որ զրկուած են այդ առաւելութիւններէն, անոնք որ ո՛չ առանձին սենեակ կրնան յատկացնել իրենց հիւանդին, ոչ հիւանդապահ բռնել, ո՛չ ծառայ, ոչ ալ միշտ բժիշկ մը ունենալ իրենց տրամադրութեան տակ, վտանգը միշտ սաւառնած պիտի մնայ իրենց գլխուն վրայ, որչափ ալ յաւակնին թէ կրնան ամէն զգուշութիւն ձեռք առնել հիւանդութեան դէմ:

Օրինակներ չեն պակսիր ասիկա ապացուցանելու համար. կարգ մը տարափոխիկ հիւանդութիւններ եթէ համաճարակներու բնոյթը կը ստանան եւ անագին թուով զոհեր կ'ունենան, ապահովաբար տարբեր պատճառի մը արդիւնքովը չէ:

Գաւառներու մէջ մանաւանդ ուր հիւանդութեանց դէմ զգուշութիւն ձեռք առնելը անծանօթ առաքինութիւն մըն է, տարափոխիկ ախտերը այս կերպով կը տարածուին, երբեմն ամբողջ գիւղ մը, աւան մը վարակելու ատիճան:

Հոս ալ, աղքատ թաղերու մէջ, միակ հիւանդ մը չատ հեղ կը բաւէ ամբողջ թաղը վարակելու համար: Հիւանդին տունինները զգուշութիւն չեն ըներ, հիւանդութիւնը կ'առնեն, յետոյ կը փոխանցեն ուրիշ ընտանիքի մը, եւ այսպէս առնէ տուն հիւանդութիւնը կը տարածուի կարճ ժամանակուան մը մէջ:

* * *

Այդ կարգի հիւանդներ տունը պահողները գրեթէ առանց բացառութեան կ'ըսեն թէ հիւանդանոցներու մէջ ապահով չեն զգար իրենց հիւանդը: Կ'ըսեն տակաւին թէ իրենց սէրը կ'արգիլէ զիրենք որ անկէ բաժնուին, եւ զայն յանձնեն օտար ձեռքերու:

Առաջին առարկութիւնը բացարձակապէս անհիմն է. հանրային հիւանդանոց մը անպատճառ հոգեվարքի անկողին մը չէ: Հոն գացողները մեռնելու համար չէ՛ որ կ'երթան: Վկայ վիճակագրութիւնները որոնք չատ կաղդուրիչ թիւեր կը պարզեն մեր աչքերուն առջեւ: Տան մէջ, հիւանդը կրնայ աւելի գուրգուրանք գտնել, բայց երբեք չի կրնար դարմանուիլ այնպէս, ինչպէս պիտի դարմանուէր հիւանդանոցի մը մէջ: Տունը՝ սիրտն է որ գլխաւոր դերը կը խաղայ: Հիւանդանոցին մէջ արհեստն է այդ դերը խաղացողը: Եւ պէտք է ընդունիլ որ հիւանդութեանց մեծագոյն մասին դարմանման մէջ՝ սրտին դերը չատ երկրորդական կը մնայ արհեստին քով:

Ոչ նուազ անհիմն է նաեւ միւս առարկութիւնը. մարդ մը անշուշտ կրնայ իր հիւանդը սիրել, բայց չեմ հասկնար թէ այդ սէրը ինչպէս կ'արգիլէ զինքը ժամանակի մը համար բաժնուիլ անկէ, երբ այդ բաժանումը անոր փրկութիւնն իսկ պիտի ըլլայ, երբ առանց այդ բաժանման ո՛չ թէ միայն հիւանդը ապաքինելու յոյս մը պիտի չմնայ, այլ նաեւ ամբողջ ընտանիքը ; մէկ օրէն միւսը վարակուելու վտանգէն չպիտի կրնայ ճողոպրիլ:

Պէտք է հրաժարիլ մտածելու այդ սխալ եղանակէն՝ որ այնչափ գծաղրութեանց պատճառ կը դառնայ ընդհանրապէս, եւ տարափոխիկ հիւանդութեամբ վարակուած հիւանդ մը գտնուած միջոցին ալ չխատիլ ժամ առաջ զայն մեկուսացնելու:

Այսպէսով միայն կարելի է առաջքը առնել բոլոր աղետալի համաճարակներուն, եւ հանրութիւնը ապահովել անոնց ոտնձգութեանց դէմ:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ՊԱՏՄԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿԸ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻՆ ՄԷՋ (*)

Ֆրէօպէլ խիստ կարեւոր կը գտնէ պատմելը իբրեւ կրթութեան միջոց: Պէտք է պատմել մանուկին մատաղ ջիղերուն վրայ կազդուրիչ ազդեցութիւն մը ձգող եւ լաւ առոգանութեամբ արտասանուած գեղեցիկ պատմութիւններ, որոնք պիտի ծառայեն ո՛չ թէ տլան վախցնելու, երկչոտ բնաւորութիւն մը ստացնել տալու, այլ ընդհակառակը՝ համարձակ, անվախ ընել ու ճշմարտութիւնը յարգել տալու: «Լաւ պատմող մը, կ'ըսէ Ֆրէօպէլ, թանկագին ընծայ մըն է:»

Պատմութեան մէջ տղան պիտի տեսնէ ինքզինքը ու իրմէ դուրս նաեւ արտաքին աշխարհը, իր թէ հայելի մը ըլլար ան: Նշելութիւն մը, պատահար մը այն տեսակ բառերով պէտք է նկարագրել, ուրկէ այնքան ազդեցութիւն ձեռք բերած է հոդ վրայ որ ընդհուպ կարեւորութիւն չպիտի ունենանք յաչս անոր, յարեց Տիկին Վէրնիէ ծիծաղելով: Այդ փոքրիկը իր միմտիս ձեւերով մեր ամէնէն աւելի ճարպիկն է: Դրպասին մէջ դրած է իր անները այնքան չնորհալի ձեւերով որքան դիւրութեամբ:

—Ինչ ինաս առաջ կու գայ տակէ, յարեց պառոն Թամբլիէ: Մանկամարդ Տիկին Վէրնիէ...

—Շնորհակալ եմ, ընդմիջեց Իմմբլին զուարթօրէն: Ըսել է պառաւ եմ ես:

—Օ՛հ, լաւ գիտէք այդպէս չըլլալնիդ, պատասխանեց Թամբլիէ:

—Անտարակոյս, հակառակ պարագային՝ չպիտի ընէի այդ խօսքը:

—Ուրեմն, Տիկին Քրիսթիան Վէրնիէ, քանի որ քիչ մը առաջ գործած վերադիրս անյարմար է, յարեց Թամբլիէ հանդարտութեամբ, ամենէն բարեդէպ ազդեցութիւնն է գործ կը դնէ իր անողոքները վրայ. ընտանիքի անդամներէն ու տան բարեկամներէն եւ ոչ մէկը պիտի դըժգոհի ատոր համար...

—Աստուա՜ծ իմ, որքա՜ն լաւ կը խօսիս, յարեց Քրիսթիան հիացիկ շարժուձեւով մը: Որքա՜ն պիտի փայլէիր հասարակութեան մը մէջ: Ա՜հ, կարելի է ըսել թէ դիւանագիտական ասպարէզէն օգտուած ես, անկէ հեռանալէն առաջ:

Խօսակցութիւնը ընդմիջուեցաւ ժամանումովը անոնց որոնց վրայ կը դառնար խօսքը: Վէրնիէ գորշ զգեստ մը հագած, իր հարսին կ'ընկերանար, որ պէժ վերարկու մը հագած եւ կապուտիկ ծաղիկներով համակ պճնուած գլխարկ մը դրած էր, ինչ որ ալ աւելի կը ցայտեցնէր իր ոսկեգոյն մազերուն աղուորութիւնը:

—Ըսել է կը մեկնինք, հարցուց Էմմբլին:

—Օ՜, ներում կը խնդրենք, ձեզ քիչ մը սպասցնելուս համար, ըսաւ Վէրնիէ, բայց Ժընըվիէվ կը բացատրէր այն բարեսիրութիւնները զորս պէտք էր կատարել Սէն-Ռէմիի ապաքինարանին չէնքին մէջ... Մնաց որ, մենք աչքէ պիտի անցընենք ու անմամբ իրաղեկ պիտի ըլլանք... Եթէ կ'ուզէք, հոնկէ կ'անցնինք՝ Ֆոնթէնպլօ գացած ատենիս...

—Ա՜հ, Ժան Օկանեի վրայ կը դառնա՞ր խնդիրը, ըսաւ Քրիսթիան.., բարեխտաբար նախանձոտ չեմ: Եթէ ոչ...

—Եթէ նախանձոտ ալ ըլլայիր, դարձեալ չպիտի կրնայիր արգիլել որ կինդ բարեգործական հիանալի ձեռնարկով մը չչահագրգռուի, ըսաւ Վէրնիէ:

—Օ՛հ, կառք նստինք:

Ինքնաշարժ կառքին նստարաններուն վրայ բազմեցան: Քրիսթիան սկսաւ վարել կառքը, ու տէպրահաժի բէտալին վրայ կոխեց: Ու երկար սուլումով մը, ծանր մեքենան սկսաւ շարժիլ, վանդակապատը անցաւ ու ճամբուն դարձած տեղը անհետացաւ:

Սակայն չկրցաւ վերստանալ իր սրտի նախկին անդորրութիւնը. միտքը Մանէթթով կը զբաղէր ակամայ, սիրտը միմիայն Մանէթթը կ'ուզէր, միշտ անոր երեւապատկերովը կ'ապրէր: Այս դաղափարն իր մաքէն ցրելու. այս սնամէջ տարփանքէն հրաժարելու համար՝ չատ միջոցներու դիմեց, բայց ոչ մէկն օգտակար եղաւ:

Դանի մը անգամ պատրուակներ հնարելով, այցելեց Պուա-Ռուժէն: Ամէն անդամ կ'աւելնար գեղանի Մանէթթի հանդէպ զգացած սէրը: Աւելի յուզեալ, աւելի յուսահատ վիճակի մէջ կը վերադառնար:

Օր մը, Նորէն դղեակն եկած էր որսի պատրուակով: Փոխանակ հոն առանձին ապրելու, փափաքած էր անտառապահին հետ բնակակից ըլլալ: Անոնց հետ միասին կերակուր կ'ուտէր, միշտ միասին ժամանակ կ'անցընէր: Մանէթթ անհոգ անտարբեր կեցողով կը վարուէր անոր հետ, ու կը չատանար միայն յարդանք ցոյց տալով:

Ժան այլ եւս վերջնապէս որոշած էր ամուսնանալ անոր հետ: Քանի մը օր յետոյ, անոր հօրմէն պիտի խնդրէր աղջկան ձեռքը:

Միտքը բոլորովին ասով միայն զբաղած, մտասոսկ վիճակի մէջ, ճաչասենեակն իջաւ:

Անտառապահն ալ եկած էր: Սեղանին վրայ դրուած կաղամբի ապուրը չատ անոյշ բոյրեր կը ծաւալէր շուրջանակի:

Անտառապահին հետ սեղան նստաւ: Գեղանի Մանէթթն ըստ սովորութեան չուզեց անոնց հետ միասին ճաշել: Սպասաւորելու պատրուակով, միշտ վերջը կ'ուտէր, ոտքի վրայ կը մնար ու սպասուհիի մը դիրքը կը ստանար:

Ժան չատ կը նեղանար այս բանին վրայ. սիրաչաձելու մասին իր ունեցած բոլոր ճարպիկութիւնն ամփոփելով, իր ամէնէն դուրգուրալից նայուածքով կը դիտէր զայն, իր ձայնին բոլոր քաղցրութիւնովը անոր խօսք կ'ուղղէր, անոր մասին զգացած թագուն սէրն արտայայտելու կ'աշխատէր, բայց ի զուր...

Մանէթթ իր սովորական հանդարտութիւնը կը պահէր. բոլոր այս կերպերուն իրր անգիտակ կ'երեւէր, իրենց միջեւ գտնուած հեռաւոր անջրպետը նուազեցնելու համար մէկ քայլ անգամ չէր առներ. առանին գործի չվերաբերող բաներու մասին կոյր մը, խուլ մը կը ձեւացնէր ինքզինքը:

Միայն, երբ Ժան ըսաւ թէ կը փափաքէր այն գիւղը Երեք Կնձնիներու աւազաններն երթալ ու լուսնի լոյսով դիտել մշտադալար նոճիները, գեղանի Մանէթթը մէկ վայրկեանի մէջ իր անխռովութիւնը կորնցուց ու ղողաց:

Երկչոտ ու տատասոտ չեչտով մը ըսաւ թէ աւաղանները երթալիք տեղին դրան բանալին կորսուած է, եւ թէ ինքն ուրիշ բանալի մը չունի, յանձնարարած է դարբինին, որ սակայն բերած չէ դեռ:

Բ

Բանալին կորուստը քիչ մը աւելի սրտնեղութիւն պատճառած էր Ժանին: Այն գիւղերը պտոյտ մը ընելու համար դէպ անտառը գնաց: Օդը չատ գեղեցիկ էր. լուսինն այնչափ պայծառ էր՝ որ կարծես թէ ծառերուն մէջն մի սաղարթէն լոյս կը կաթկթէր: Շատ բանաստեղծական էր ա՛յն տեղը ուր կը գտնուէին աւազանները, վարսաւոր ուռիներով ամփոփուած: Ուստի Ժան, գէթ հեռուստ դիտելու մտօք, դէպ այն կողմը յառաջացաւ: Պատին առջեւ գտնուած ստուարաթուն ծառին վրայ ելլելով, հիւղերուն միջոցաներս ցատկեց: Աւաղանին եզերքի դալարագեղ մարմանդին վրայ երկնցաւ ու սկսաւ շուրջը դիտել մտախոհ:

Ամէն բան կը ցուցադրէր թարմութիւն մը, ուր այս ամրիծ տարփանքը՝ իր բոլոր ուժով՝ անոր զգացնելու ընդոյն ունէր:

Առիթը մեծապէս կը նպաստէր իր ըղձանքին, զոր կը տածէր ամէն բան զոհելու եւ Մանէթթի հետ ամուսնանալու համար: Օ՜հ, եթէ Մանէթթ հիմա հոս ըլլար, ինչե՜ր, ինչ բանաստեղծական խօսքեր պիտի ընէր: Կատարեալապէս ապահով էր թէ պիտի յաջողէր իր տարփանքն անոր ընդունել տալ: Այս գեղանի աղջիկն այսպէս անտարբեր կը մնար, վասն զի չէր յուսար թէ Բարիզի հարուստ երիտասարդ մը կրնար սիրել զինքը, բայց եթէ գիւղացիներէ ալ...:

Ժան, մինչ այս խոկումներուն մէջ կը թարթափէր, նրբաւարտ ստուար մը տեսաւ ծառուղիին միւս կողմը: Օ՜հ, Աստուած իմ... ինչ բարեբախտութիւն... Մանէթթն էր եկողը: Ցնորք մը չէր սակայն՝ իրականութիւն մը. բնաւ չէր սխալած, Մանէթթն էր...:

Սիրտն սկսաւ ուժգին բաբախել: Արդեօք զինքը փնտռելո՞ւ կուգար, թէ իր քայլերուն հետեւած էր: Արդեօք իրեն համար թագուն, երկչոտ սէր մը կար անոր սրտին մէջ:

Այս ցնորախոհութիւնը յեղաշրջեց անոր միտքը: Մանէթթ իր քովէն անցած գացած էր: Մութին մէջ չէր կրցած տեսնել զինքը: Հեռուէն պոռաց.

—Մանէթ... Մանէթ... հո՛ս եմ ես...:

Բայց դեռատի աղջիկը չկրցաւ լսել զայս: Արդեօք ուրի՞շ տեղ կ'երթար:

Ժան կանգնեցաւ ու սկսաւ հեռուէն հետեւիլ անոր: Գեղանի Մանէթթը քալած էր մինչեւ աւաղաններն երթալիք տեղին դուռը: Ժան, կանաչ խոտերուն մէջտեղէն բանալի մը հանեց ու անով բացաւ դուռը: Ուրեմն բանալին ո՛չ թէ կորսուած էր, այլ՝ պահուած...:

Ժան, յանկարծ արթնցած այս կասկածով, սկսաւ ա՛լ աւելի ուշադրութիւն ընել:

Դուռը բացուած էր եւ միւս կողմէն երիտասարդ մը ներս մտած...

Ժան, իր զգացած զայրոյթէն դողացած, չափազանց նախանձելով, կը սեղմէր իր բռունցքը: Օ՜հ, ո՜րչափ խաբուած էր: Գեղանի Մանէթթն անմեղ, անկեղծ, անփորձ աղջիկ մը չէր, ինչպէս ինքը կը կարծէր: Ա՜հ հիմա, իր աչքին առջեւ, ան իր մէկ տարփածուին հետ մէկտեղ կը գտնուէր: Ուրեմն ան ուրի՛շ մը կը սիրէր: Աւա՜ղ... բոլոր այն բանաստեղծական դաղափարները, այն փայլուն յոյսերն ի դերեւ ելած էին:

Հիմա չարաղուշակ չատ մը բաներով կը պաշարուէր միտքը: Շատ դիւրին էր այդ անծանօթ մարդը հոն սպաննել ու միւսն անարգել...:

Անոնք դէպ աւաղանները կը յառաջանային: Ժան, հեռուստ իր որսին վրայ յարձակելու պատրաստուող գաղանի մը դիրքով ու տաքնապով, հեռուէն կը դիտէր անոնց բոլոր շարժումները:

Ա՛նչափ աներկեւան էին իրենց առանձին գտնուելու մասին, որ իրենց չորս կողմն անդամ չէին նայեր: Մանէթթ կ'ըսէր իր քովինին.

—Օ՜հ, ո՜րչափ տարաբախտ աղջիկ մըն եմ. ինչո՞ւ համար այսչափ կծուախայթ, այսչափ յուսակտուր խօսքեր կ'ընես: Մի՞թէ դեռ աներկիմտ չէ՞ս քեզ սիրելուս մասին: Այս գիշեր քեզ հետ հոս միասին տեսակցելու համար, գիտե՞ս թէ ո՛րքան սուտեր խօսեցայ, ո՛րչափ նեղուեցայ... քեզի համար չարաչար գործածեցի, խեղճ հօրս վստահութիւնը, նոյն իսկ համարձակեցայ խաբել Պ. Ժանը, որ ուրած վայրկեանին կարող է իր քովէն արտաքսել մեզ: Եթէ գիտնար իրողութիւնը, ի՞նչ կ'ըներ, դիտե՞ս...: Սակայն դուն բնաւ նկատի չես առներ այս պարագաները, դարձեալ թէ՛ կը կասկածես իմ սիրոյս մասին եւ թէ կը նախանձիս իմ վրայ: Ինչո՞ւ համար...:

Այս խօսքերը ըսելով աւաղաններուն միւս կողմը յառաջացած էին. ուստի եւ ներով տոգորուած, զոր իրեն կը թելադրէր իր անհոգի ըմպելիներուն միջոցաւ մարդկութեան հասուցած վնասին գիտակցութիւնը, կը ջանար բարօրութիւն սփռել իր գործաւորներուն մէջ: Ինչպէս տուներ չինել տուած էր, պարտիզակներով չրջապատուած, չափաւոր գնով վարձու տալով զանոնք: Հացագործարան մը ,նպարավաճառանոց մը ,կամնատուն մը ժան մնունդ կը հայթայթէին ժողովրդեան, այնպէս որ Կուրնըվիլի բնակիչներուն թիւը եռապատկած էր: Աշխատաւորներու կեանքի պայմանները դիւրացնելէ զատ, ջանացած էր հիւանդներն ալ խնամել տալ: Ուստի Տոքթ. Օկանեի տուած խորհուրդներուն համաձայն ,Մորէլի ու Ֆոնթէնբլոյի բարձունքին վրայ, Սէն-Ռէմիի նախկին աբբայարանին մէջ հաստատած էր ապաքինարան մը, հիւծախտաւորներու համար: Տիպար կազմակերպութիւն մը ունէր այդ ապաքինարանը:

(Շարունակելի)

վեց ամիսէ ի՛վեր Կուրնըվիլի մէջ հաստատուած, Քրիսթիան ու իր կինը բոլորովին մեկուսի կեանք մը վարած էին: Երկուքն ալ կը փափաքէին մոռնալ այն ցաւալի միջադէպերը, որոնք ամուսնութենէն առաջ պատահած էին: Քրիսթիան անկեղծօրէն սիրահարուած իր կնոջ, ամենագողար հոգածութիւններ ցոյց կուտար: Ժընըվիէվ լրջօրէն կիրարկելով այն ազդեցութիւնը զոր անհրաժեշտ կը նկատէր Քրիսթիանի համար, իր ծրագրած շաւղին կը հետեւէր նշանակելի ճարտարութեամբ: Նախ յորդորած էր ամուսինը տան գործերով զբաղիլ եւ յաջողած այդ բանը ձեռք ձգել: Ամէն օր պարտք համարած էր գործարան երթալ, Քրիսթիանի ընկերակցելու համար: Մինչ ամուսինը աչքէ կ'անցընէր գրասենեակները կամ աշխատանոցները, ինք դպրոց կամ հիւանդարան կ'երթար, այցելութիւն տալով գործաւորներու կիներուն:

Վէրնիէ, մարդասիրական դաղափարներով տոգորուած, զոր իրեն կը թելադրէր իր անհոգի ըմպելիներուն միջոցաւ մարդկութեան հասուցած վնասին գիտակցութիւնը, կը ջանար բարօրութիւն սփռել իր գործաւորներուն մէջ: Ինչպէսկան տուներ չինել տուած էր, պարտիզակներով չրջապատուած, չափաւոր գնով վարձու տալով զանոնք: Հացագործարան մը ,նպարավաճառանոց մը ,կամնատուն մը ժան մնունդ կը հայթայթէին ժողովրդեան, այնպէս որ Կուրնըվիլի բնակիչներուն թիւը եռապատկած էր: Աշխատաւորներու կեանքի պայմանները դիւրացնելէ զատ, ջանացած էր հիւանդներն ալ խնամել տալ: Ուստի Տոքթ. Օկանեի տուած խորհուրդներուն համաձայն ,Մորէլի ու Ֆոնթէնբլոյի բարձունքին վրայ, Սէն-Ռէմիի նախկին աբբայարանին մէջ հաստատած էր ապաքինարան մը, հիւծախտաւորներու համար: Տիպար կազմակերպութիւն մը ունէր այդ ապաքինարանը:

(Շարունակելի)

ԳԵՂԱՆԻՆ ՄԱՆՆԷԹ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա

«Ներակուրը պատրաստ է», պարոն, ըսաւ գեղանին Մանէթթ հպարտորէն, ու վար իջաւ:

Երիտասարդ պարոնը, որ պատուհանին առջեւ մտախոհ կ'երեւէր, առանց գլուխը դարձնելու՝ լոկ «շնորհակալ եմ» պատասխանելէ յետոյ, դարձեալ իորասուզուեցաւ իր մտածումներուն մէջ: Պատուհանէն դիտած տեղն էր աջ թեւը Պուա-Ռուժէ դղեակին, որ հիմա իր սեպհականութեան ներքեւ կը գտնուէր: Կ'ուզէր դղեակին այդ մասն ամբողջովին նուիրել իր անտառապահին՝ Կանտրլուբի՝ աղջկան, գեղանի Մանէթթին, ու յետոյ ամուսնանալ անոր հետ: Տակաւին ո՛չ ոք գիտէր անոր այս դիտաւորութիւնը: Ժան մտադիր էր յանկարծ երեւան հանել զա՛ն: Բոլոր լսողները, ո՞վ գիտէ, որչափ պիտի զարմանային ասոր վրայ: Ինքն անծանոթ ըլլալով հանդերձ, հիմա միլիոնատէր հարուստ մը ու հանրածանօթ նկարիչ մըն էր:

Բարիզի մէջ որուն աղջիկը որ ուզէր կրնար առնել, բայց ան իր անտառապահին աղջիկը միայն կ'ուզէր, անոր հետ ամուսնանալու վրայ կը մտածէր, վասն զի զայն կը սիրէր:

Զուգադիպութիւնը յաճախ սրտերու կը ներգործէ: Ժան, անցեալ տարի, իր ազգականներէն մէկուն մահուամբ, ժառանգած էր Պուա-Ռուժէ դղեակը: Նախապէս, ուզած էր առանց զայս տեսանելու վաճառել: Խորհրդակցած էր Բարիզի կալուածային ու հողային վաճառամիջնորդներու հետ, ու այն պահուն՝ ուր սակարգութիւնը պիտի վերջանար, անհամամայնութիւն ծագելով՝ վաճառումը յետաձգուած էր, մինչեւ որ յարմար գնորդ մը ներկայանար:

Երբ Ժան առաջին անգամ այցելեց Պուա-Ռուժէն, որ չատ գեղեցկագիր էր եւ որուն լայնածաւալ անտառներն ակնահաճոյ տեսարան մը կը պարզէին, հոն գտաւ անտառապահն ու անոր աղջիկը, գեղանի Մանէթթը: Որովհետեւ անկարելի էր որ այսչափ սիրուն, այսչափ հիանալի աղջիկ մը առաջին տեսութիւնով իսկ չգրաւէր բարիզցի երիտասարդի մը ուշադրութիւնը, ժամանակ մը անով զբաղած էր. քիչ մը մտերմօրէն վարուելով աշխատած էր իմանալ Մանէթթին տրամադրութիւնը. բայց իր բոլոր ձեռնարկները ապարդիւն մնացած էին. վերջապէս բուռն կերպով սիրահարած էր անոր, ու տասնըհինգ օր յետոյ Բարիզ վերադարձած:

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոսքայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (64)

ԹՕՐԹ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ԱԼՔՈԼԱՎԱՃԱՌԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ի:

—Ա՜հ, ինչ կ'ընէ հարսս, հարցուց Տիկին Վէրնիէ, պահ մը դիտելէ յետոյ տեսարանը:

—Հայրիկին հետ ծխարանին մէջ պիտի մնայ, ըսաւ Քրիսթիան. մեծ խորհրդակցութեան մէջ էին, երբ վար իջայ անոնց խմացնելու թէ ատենը եկած էր կառք նստելու:

—Քրիսթիան, դիտա՞ծ ես որ կինդ

ժան ա՛լ չէր կրնար լսել անոնց ձայնը։ Անոնց այս ամբիծ սիրոյն վրայ ա՛նչափ զգածուեցաւ, որ յանկարծ իր բարկութիւնը հանդարտեցաւ բոլորովին։ Առաջուան վրէժխնդրութեան զգացումին փոխան, հիմա ինքնազոհութեան, վեհանձնութեան փափաքներ կ'արթննային իր սրտին մէջ։

Միջոց մը յետոյ, տեսաւ թէ դէպ իր կողմը կը վերադառնային։ Հիմա թեւերեւի, երկուքն ալ լռիկ մնչիկ, տրտում եւ յուսահատ կերպով մը կը քալէին։ Երբոր աւազանին եզերքը կանգ առին, Մաննէթ հարցուց անոր.

—Է՛, եթէ հայրիկս ուղէ բացատակապէս մերժել... այն ատեն...

—Այն ատեն... ինչ...։

Մաննէթ ծռեցաւ, դէմնէն խմաքար մը առաւ ու ըսաւ.

—Նայէ՛, թէ ինչ կ'ընեմ։

Աւազանին մէջ նետեց այս քարը։ Հայելիի մը նման ջինջ ու միապաղաղ ջուրերը յանկարծ իրարու խառնուեցան։ Որոնմէ ու տիրաղդեցիկ ճղփիւնէն անմիջապէս յետոյ, կարճատեւ յորձանք մը գոյացաւ։ Այնուհետեւ, փոքրիկ կոհակներ, պղպջակներ կազմուեցան. մինչեւ եզերքը չրջանակներ ձեւացուցին, ապա ոչինչ մնաց։ Ջուրին մակերեսը վերստացած էր իր նախկին հանդարտաւէտ տեսարանը։ Մաննէթ սրտայոյզ ձայնով մը յարեց.

—Եթէ հայրիկս մերժէ, անս այս տեղը պիտի ըլլայ իմ գերեզմանս. ես ալ այս խմաքարին պէս պիտի նետուիմ աւազանին մէջ։ Ջուրերը պահ մը իրարու պիտի խառնուին, յետոյ ամէն բան պիտի վերստանայ իր առաջուան վիճակը ու ես ալ ողջ չպիտի ըլլամ... կ'երդնում այս մասին։

Տարփածուն պատասխանեց դողդողալով.

—Ես ալ չպիտի ապրիմ...։

Երկուքն ալ մտածեցին պահ մը։ Անտարակոյս, կուլային։ Ժանին ալ աչքերէն արցունքներ թափած էին ակամայ։ Մեթէ ան ալ չէր սիրեր... մթթէ ան ալ չէ՞ր դիտեր թէ չպիտի կրնար ապրիլ առանց Մաննէթին։ Ամէն պարագայի մէջ, ինքզինքը անոնցմէ աւելի դժբախտ կը դատէր։

Պահ մը յետոյ մինչ ծաղկահատակ աղջիկը, կ'երթար իր տարփածուին հետ, ժան կը մրմնջէր իւրովի.

—Օ՜հ, ես ալ կը սիրեմ, Մաննէթ... ես ալ կը սիրեմ՝ քեզ...։

Գ

Ցաջորդ առաւօտուն, մինչ ժան, երկփող հրացանն ուսին վրայ դրած, որսորդի տարազով դուրս կ'ելլէր դղեակէն, դրան առջեւ տեսաւ Մաննէթը, որ ըստ սովորութեան կը փայփայէր իր կատուն։ Դէմքն այնպիսի յուսահատութեան դրոշմ մը կը կրէր, որ ժան զգածուեցաւ յանկարծ։ Նորատի աղջիկը ժանին ոտնաձայնները լսածին պէս, աեղէն վեր ցատկած էր։ Դէմքը ժժգունած էր, աչքերը լալէն կարմրած։

Անտառապահ Կանտրլուրն ալ դրսն առջեւ եկաւ։ ժան, բարեւելով այս տարեց ու պնդակազմ մարդը, հարցուց ասնոր.

—Ինչպէս ես, լաւ ես, տեսնենք։

Ցետոյ Մաննէթին դառնալով, յարեց.

—Հապա դո՞ւն Մաննէթ... ինչո՞ւ համար աչքերդ կարմրած են. կարծեմ, քիչ մը անանգիստ ես...։

Անտառապահը պատասխանեց բարկացայտ ու յանդիմանախառն ձայնով մը, զոր տակաւին չէր կրնար զսպել.

—Ինչ պիտի ըլլայ... հիմակուան աղջիկները խօսք մտիկ չեն ըներ որ... պահ մը առաջ քիչ մը վիճեցանք... ինչ որ է... կարծեմ թէ որսի կ'երթաք... այսօր օդը շատ լաւ է, ես ալ մէկտեղ գամ, այնպէս չէ՞։

—Այո՛... սակայն ինչո՞ւ համար հայր ու աղջիկ վիճեցաք. նախ այս կէտը բացատրէ ինծի։ Անպատճառ, Մաննէթին սիրտը վիրաւորեցիր. գրաւ կը դնեմ որ զինքն իր ուղած երիտասարդին տալ չես ուզեր։

—Այո՛, պարոն, շատ լաւ գուշակեցիք։ Արդէն գիտէք որ աշխարհի վրայ աղջիկէս զատ մէկը չունիմ. ես այլեւս անոր համար կ'ապրիմ, բայց անկարելի է խօսք հակցնել։ Կ'ուզէ յօժարակամօրէն դժբախտ ըլլալ։ Երեւակայեցէք որ պայտաւի օգնական մը, Վալանթէնը, կը սիրէ, սակայն ես չեմ ուզեր զինքն անոր տալ։ Մաննէթ կը պնդէ. ո՛րչափ կ'ուզէ, թող պնդէ... չպիտի տամ...։

—Կեցէ՛ք, բարեկամ, խօսքը մէկ անգամէն մի՛ կտրեր նետեր. գործը հասկնանք, տեսնենք։ Ի՞նչ համար կը մերժես, մինթէ պարկեշտ չէ՞ երիտասարդը։

—Պարկեշտութեան մասին ըսելիք չունիմ, շատ լաւ երիտասարդ մըն է, բայց շատ ալ աղքատ է. իր չհած դրամովը հազիւ կրնայ ապրեցնել իր պառաւ մայրը, ինչպէս նաեւ քոյրերը, նոյն իսկ չի կրնար հանգիստ ապրեցնել զասնոնք։ Հիմա երեւակայեցէք, եթէ մտանանալու ըլլայ, ի՞նչ պիտի ընէ, ի՞նչպէս պիտի կրնայ կերակրել անոնց հետ մէկտեղ իր կինն ու աշխարհ գալիք զաւակները։ Զէ՞ որ ամէնքն ալ անօթութենէն պիտի մեռնին... գիտէք որ ես տարիքս առած եմ այլեւս հացավաճառը դրամ կ'ուզէ, ոչ թէ չոր խօսք։

—Այո՛, շատակ է... է՛յ, Մաննէթ, մինթէ դուն իրաւունք չե՞ս տար հօրդ։

Դեղանի աղջիկը յուսահատօրէն շարժեց գլուխը, ինչ որ կը նշանակէր։ «Չեմ գիտեր, թերեւս չիտակ կը խօսի... սակայն ի՞նչ ընեմ, ես կը սիրեմ զայն...»։

Ժան մտածեցաւ այս եղկելի աղջկան, ու անոր ականջն ի վար ըսաւ ցած ձայնով.

—Մի՛ յուսահատիր այլեւս, պիտի ամուսնանաս անոր հետ... օ՜հ, ո՛րչափ կը սիրես զայն... երջանիկ երիտասարդ... ամէնէն աւելի ես կը նախանձիմ անոր երջանկութեան վրայ... ա՛լ մի՛ լար։

Ցետոյ, անտառապահին դառնալով՝ աւելցուց.

—Ինչ օգուտ, Կանտրլուր. քանի որ ասոնք չատ կը սիրեն զիրար, լաւ չէ զատել զանոնք. յետոյ երկուքն ալ դժբախտ կ'ըլլան։ Ես Մաննէթին ապրելու չափ դրամագիտ մը կուտամ. աշխարհ գալիք տղոց ալ կնքահայրը կ'ըլլամ։ Հիմա ի՞նչ կ'ըսես։

Անտառապահն ուրախութենէն չուաբեցաւ թէ ինչ ընէ։ Մաննէթ, որուն դէմքը մոխիր դարձած էր, ժանին ձեռքէն բռնելով հարցուց.

—Ինչ կերպով չնորհակալութիւնս յայտնեմ ձեզ, չեմ գիտեր։

—Անգամ մըն ալ աւազանին մէջ քար նետել չմտաբերելով եւ ուզած ատենս բանալին ինծմէ չպահելով...։

Մաննէթ չիմնեցաւ։

Ժան, իբր թէ Ներբովթի ճշմարիտ զաւակ մը ըլլար, կանտրլուրին հասկցուց թէ պէտք է որսի երթալ՝ առանց ժամավաճառ ըլլալու։ Կը վախնար իր կորովը կորսնցնելէ։

Կարին Թարգմ. Ա. Ն. Թ.

Արտաքին Լուրեր

ԾՐԱՆՍԱ

Եղեռնագոյցը.— Ինքնաշարժ կառքերու մրցումը. — Ցարեցնի մահը. — Էմիլ Զոլայի մարմնոյն փոխադրութիւնը. — Միջազգային իրաւաբարոյական խումբը.—Իմպէրներու գործը.—Պ. Բարէր եւ Պ. Բիլլբաք։

Բարիզ, 26 մայիս. — Նախարարաց Խորհուրդին այս օրուան նիստին մէջ, որ տեղի ունեցաւ Պ. Լուպէի նախագահութեամբ, ամէնէն աւելի նկատողութեան առնուեցան 1904ի ելմտացոյցին պատրաստութեան վերաբերեալ խնդիրները։ Այդ աշխատութիւնը մինչեւ ուրբաթ պիտի աւարտի եւ յետոյ ելմտական նախարարը պիտի կրնայ վերջնականապէս որոշել ելմտացոյցին թուանշանները։ Նախարարաց Խորհուրդը յետոյ նկատողութեան առաւ Խորհրդարանին ներկայացուած հարցապնդումներուն տրուելիք պատասխաններուն խնդիրը։ Երեսփ. ժողովին մէջ, այսօր, հարցապնդումներ պիտի ըլլան ինքնաշարժ կառքերու մրցումին, ցորնի մաքսը 7էն 5 ֆր. զեղչելու եւ հանրային բարոյականութեան հակող պաշտօնեաներու նկատմամբ ըլլալիք բարենորոգումներու մասին։ (Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Երեսփ. ժողովը առաջնոյն համար հաւանութիւն յայտնեց դահլիճին յայտարարութեանց եւ երկրորդն ալ մերժեց.—Մ. Ի.)։ Պ. Բոմպ, իբրեւ ներքին գործոց նախարար, պիտի յայտարարէ թէ ինքնաշարժ կառքերու մրցումները պիտի արգիլէ, ինչպէս ըրած է Բարիզ–Մատրիտի մրցումին համար։ Այդ կառքերուն սովորական երթեւեկին ու անոնց արագութեան ատիճանը ճշդելու մասին ալ Պ. Բոմպ յայտարարեց որ այդ առթիւ դժբարութիւն մը կայ, վասն զի պետական Խորհուրդին կանոնագիրը թաղապետութեանց թողած է, իւրաքանչիւրը իր տեղին մէջ կարգադրելու այդ խնդիրը, ինչ որ շատ անգամ չի հաստատասխաներ կեդրոնիչանութեան կողմէ տրուած որոշումներուն։ Պ. Բոմպ պէտք ցոյց պիտի տայ այդ մասին օրէնք մը պատրաստելու։ Ցորնին մաքսը զեղչելու մասին ալ երկրագործական նախարարը պիտի յայտարարէ թէ կացութիւնը անհրաժեշտ չընծայեր այդ տեսակ միջոց մը։

—Այս առտու, Մոնմարթրի գերեզմանատան մէջ, կատարուեցաւ Էմիլ Զոլայի մարմնոյն փոխադրութիւնը՝ առժամեայ նկուղէն այն գերեզմանը զոր Տիկին Զոլա չինել տուած է գերեզմանատան դրան գրեթէ մօտը։ Ատոր ամբողջական չինութիւնը որ ճարտարապետի մը հսկողութեամբ կը կատարուի, քանի մը ամիսէն պիտի աւարտի։ Այդ փոխադրութեան քանի մը մտերիմ բարեկամներ միայն ներկայ գտնուեցան, հետեւելով մեծ դրագէտին մարմնոյն մինչեւ այն գերեզմանը, ուր հիմա կը հանգչի յաւիտենական քունով։

— Միջազգային իրաւաբարութեան խորհրդարանական խումբը, այս առտու գումարուեցաւ Պ. ա'ն Թեթրէնէլ տը Բոնոմանի նախագահութեամբ։ Կարդացուեցան բաղմաթիւ ծերակուտականներու եւ երեսփոխաններու նամակները, որով կ'ընդունէին մասնակցիլ այդ խումբին. նաեւ կարդացուեցան Ֆրանսայի դանազան մասերէն եւ օտար երկիրներէ զրկուած շնորհաւորական ուղերձներ։ Խումբը պատուակալ նախագահ ընտրեց հաւանութիւն յայտնող սա ծերակուտականները. Պէրթլօ՝ Ֆրանսայի Ակադեմիէն, Լապիշ՝ նախագահ՝ խորհրդարանական խումբին, Պառոն տը Բուրսէլ՝ նախագահ Պէէրինկայի ձկնորսութեան անգլեւամերիկեան իրաւաբարութեան եւ Պ. Ֆալտէք–Ռուսս՝ նախորդ նախարարապետ։ Խումբը գոհութեամբ իմացաւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի կողմէ իր նախագահին տրուած պատասխանը՝ Հոլանտայի, Շուէտի ու Նորվէկիոյ առաջարկութեանց մասին թէ իրաւաբարական մնայուն դաշնադրութիւն մը կնքուի, կամ Հէյի որոշումներուն տրամադրութեան հանձայն։ Պ. Տէլքասէ խնդիրը ներկայացուցեր է նախարարաց Խորհուրդին որ մօտ ատենէն իր որոշումը պիտի տայ։ Խումբը իր օրակարգրին մէջ արձանագրեց դանազան ծրագիրներ՝ անդլեւֆրանսական իրաւաբարական դաշնադրութեան նկատմամբ։

—Իմպէրներու դատը օգոստոսի առաջին կէսին պիտի սկսի Սէնի եղեռնադատ ատեանին առջեւ, որուն պիտի նախագահէ Պ. Պոնսէ։ Ընդհանուր դատախազի պաշտօնը պիտի վարէ Պ. Պլոնտէլ։

—Պ. Բարէր որ Իմպէրներուն փախուստին ատեն ձերբակալուած էր իբրեւ անոնց մասակարարը եւ մասնաւոր քարտուղարը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, եղեռնադատ ատեանին պիտի չներկայանայ, վասն զի հարցաքննիչ դատաւորը դատաստան տեղի չունենալու որոշում տուած է անոր մասին։ Ֆիկարօ կը ծանուցանէ թէ (Տես երէկուան հեռագիրները.—Մ. Ի.) այդ որոշումը ծովային նախարար Պ. Բէլլբեթանի փափաքին համաձայն տրուած է։ Պ. Բարէր նախկին յարաբերութիւններ ունենալով Պ. Բէլլբեթանի հետ, գրեր է ծովային նախարարին որ իրեն ի նպաստ միջամտէ։ Պ. Բէլլբեթան յայտարարեր է Մարէնի խմբագիրներէն կին թէ Ֆիկարօի այդ հրատարակութիւնը բոլորովին սխալ է, վասն զի ինք բնաւ չէ միջամտած ու չի մշամտեր այդ տեսակ դատական խնդիրներու։ Պ. Բէլլբեթան յարեր է որ եթէ օրինաւոր միջամտութեան մը իրաւունք ալ ունենայ, անուշա Պ. Բարէրի ի նպաստ պիտի չըլլայ՝ քանի որ իրեն նկատմամբ անոր կողմէ եղած զրպարտութիւնները արդէն հրատարակուեցան։

ԱՆԳԼԻԱ

Usիպցակ Տեսրակ.— Աւստրալիա.— Դաշնակցութիւնը։

Լոնտոն, 26 մայիս.— Անգլիոյ կառավարութիւնը Աւստրալիոյ Դաշնակցութեան հետ իր յարաբերութեանց մասին Սպիտակ Տետրակ մը հրատարակեց որ չափեկան պարունակութիւն մը ունի։ Պ. Զէմպրլէն իրաւունք ունի լաւ տես ըլլալուն համար, վասն զի իր օրական զեղուումները որոնք առաջ կուգան Աւստրալիոյ զանազան պետութիւնները մէկ կառավարութեան տակ համախմբելու մասին ծագած դժուարութիւններէն, ընկրկել պիտի տային անոր տեղ ուրիշ որ եւ է մարդ՝ կայսերական Դաշնակցութեան մը կարելի հետեւանքներուն առջեւ։ Սպիտակ Տետրակը կը պարունակէ թղթակցութիւն մը հարաւային Աւստրալիոյ պանանջումներու մասին, վասն զի այս վերջինը կ'ուզէ ուղղակի գաղթային նախարարին հետ յարաբերութիւն ունենալ, ուարկելով որ հարաւային Աւստրալիոյ համար ստորնութիւն պիտի ըլլայ դաշնակցային կառավարութիւնը ճանչնալ՝ իբրեւ հաղորդակցութեան խողովակ մը՝ բրիտանական կառավարութեան հետ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Շարլ–Քենի առմանը.—Վիլհելմ կայսեր մեկ ծանօթագրութիւնը. — Լուիզ իշխանուհին.—Հերեսում մը։

Պերլին, 26 մայիս. — Պէրլինի լրագիր մը վերջերս ծանոյց թէ Վիլհելմ կայսրը հրամայեր է Պէրլինի աւետարանական մեծ տաճարին մէջ կանգնել Շարլ–Քէնի մէկ արձանը՝ Լուտերի եւ Մէլանքթոնի արձաններուն մօտ։ Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնեն Զայթունկ այդ առթիւ կ'իմանայ թէ Վիլհելմ կայսրը նոյն լուրը ծանուցանող լրագրին լուսանցքին վրայ սա հեգնական տողերը գրեր է.—«Նաեւ Դիոկղետիանոսի, Ներոնի, Թրոքըմատայի ու տ'Ալպի դուքսին արձանները։ Լիւսիֆէրի արձանն ալ կանգնելու խօսք կայ։»

—Լուսագիր մը սա զեկոյցը կը հրատարակէ, ըսելով որ ստոյգ աղբիւրէ առած է.

«Բոլորովին անհիմն են Լուիզ իշխանուհիին փիղիքական տկարացման վերաբերեալ զրոյցները. ատոնց նպատակն է կարծիքները պատրաստել այն լուրին թէ Լուիզ իշխանուհին վանք մը կամ հիւանդանոց մը պիտի քաշուի. այդ պարագային Նորածին տղան իր քովը պիտի մնայ, մինչեւ որ հինգ տարեկան ըլլայ։ Իշխանուհին թէ՛ մարմնով եւ թէ միտքով առողջ է եւ եթէ լսուի որ վանք մը կամ հիւանդանոց մը քաշուեր է, ատիկա առանց իր ուզելուն պիտի ըլլայ։ Իշխանուհին դէմ ձեռք առնուած մեկուսացման միջոցները վերջերս աւելի խստացած են։»

ԱՒՍՏՐԻԱ ՈՒ ԻՏԱԼԻԱ

Աւտայայտութիւններ Աւստրիոյ դեմ.—Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ.—Հարցապնդում մը.—Արտաքին գործոց խորհրդականին յայտարարութիւնները։

Հռոմ, 26 մայիս. — Իտալիոյ մէջ կը շարունակեն Աւստրիոյ դէմ արտայայտութիւնները։ Երէկ Միլանի մէջ տեղի ունեցաւ ազգակցութեամբը եւ կամ գէթ հաւանութեամբը քաղաքապետին, քաղաքապետութեան Խորհուրդին, ծերակուտականի մը, երկու երեսփոխաններու եւ ակադեմական բաղմաթիւ ընկերակցութեանց։ Պրէսչիայի, Թրէվիզէի, Թալիարիի ու Բատուայի մէջ դանազան գումարումներ կատարուեցան նոյն նպատակով։ Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ երեսփոխան Պ. Ալէսիո նախարարութենէն բացատրութիւններ ուզեց Ինսպրուկի համալսարանին մէջ իտալացի ուսանողներուն ենթակայ եղած խոչանդումներուն դէմ։ Արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պաչէլլի յայտարարեց թէ այդ միջադէպները օտար հողի վրայ եւ իտալական հրապատակ չեղող ուսանողներու միջեւ պատահած են։ Ուրեմն խնդիրը զուտ ներքին է եւ կը վերաբերի ուրիշ պետութեան մը որուն միջամտելու իրաւունք չունի Իտալիոյ կառավարութիւնը։ Պ. Պաչէլի յարեց. — «Բնաւ չեղաւ որ իտալական հպատակներ խոչանդուած են, սակայն մինչեւ հիմա արտաքին գործոց պաշտօնարանը հասած տեղեկագիրները այդ տեսակ բան մը չեն հաստատեր։» Երեսփոխան Պ. Ալէսիո գոհ չմնաց այդ պատասխանէն. դիտել տուաւ թէ ժամանակէ մը ի վեր իտալական ծագում ունեցող հպատակները Աւստրիոյ մէջ միւս ազգերու պատկանողներուն հաւասար իրաւունք չեն վայելեր։ Պ. Ալէսիո յարեց թէ արտաքին գործոց խորհրդականին պատասխանը ճիշդ ու տրամաբանական պիտի ըլլար, եթէ դաշնակցութեան մը խնդիրը չըլլար։ Պ. Ալէսիո յայտարարեց թէ այդ տեսակ դաշնակցութեանց մէջ ժողովուրդին զգացումները գլխաւոր դերը կը կատարեն։

ՍՊԱՆԻԱ

Հայերին իշխանը.—Ընդունելութիւնները. —Նախարարութիւնը.—Նոր ծրագիր։

Մատրիտ, 26 մայիս.— Հայերին իշխանը, երէկ, բազմաթիւ այցելութիւններ տուաւ։ Զէնքերու արքայական թանգարանը այցելեց. նաեւ Մերակոյտը եւայլն։ Ալֆոնս թագաւորին հետ ներկայ դտնուեցաւ ձիարշաւի մը ու ցլամարտի մը։ Իրիկուան՝ եօթանասուն հոգիոց սեղան մը տրուեցաւ արքայական պալատին մէջ։

—Նախարարական փոփոխութեան մը զրոյցներ կան միշտ։ Կ'ըսուի թէ Պ. Վիլլավէրտէ պիտի ստանձնէ նախարարապետութիւնը. Նոր դահլիճին մէջ պիտի մտնէ նաեւ Պ. Ռոմէրօ Ռոպլէտօ։

—Նախարարաց Խորհուրդը կը զրաղի կարգ մը օրինագիծերով՝ որոնք Խորհրդարանին պիտի ներկայացուին։ Ատոնց մէջ կան պետական Խորհուրդին վերակազմութիւնը, կիրակի հանգիստը եւ դատարկապորտութեան արգիլումը։

ՏԱՆԻՄԱՐԿԱ

Քրիսթիան թագաւորին յոբելեանը.— Բառասուն տարուան թագաւորութիւն. — Հանդեսներ։

Քոբէնհակ, 26 մայիս.— Ցառաջիկայ նոյեմբեր 15ին պիտի կատարուի Տանիմարքայի Քրիսթիան Թագաւորին գահակալութեան քառասներորդ տարեդարձը։ Հիմակուընէ պատրաստութիւններ կը տեսնուին այդ յոբելեանին համար. այդ առթիւ քանի մը վեհապետներ ներկայ պիտի ըլլան Տանիմարքայի մայրաքաղաքին մէջ։ Նոյեմբեր 15ին Քրիսթիան թագաւորը իր շուրջը պիտի ունենայ իր զաւակները եւ թոռները։ Քրիսթիան թագաւորին ազգական վեհապետները եթէ չկրնան անձամբ Քոբէնհակ երթալ, իրենց դերդասաններուն անդամները եւ կամ արտասովոր դեսպաններ պիտի զրկեն իբրեւ ներկայացուցիչ։ Կ'ըսուի թէ Վիլհելմ կայսրն ալ վերջերս իր տուած այցելութեան պատուն, ըսեր է թէ կ'ուզէ ներկայ գտնուիլ Տանիմարքայի թագաւորին յոբելեանի հանդէսներուն։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԴՈՐԵՐ

Սուն–Նանի կացութիւնը.—Հաստուցումներ.—Մանչուրիոյ խնդիրը։

Բէյճին, 26 մայիս.— Չինու արտաքին գործոց նախարարը տեղեկութիւն առաւ թէ Սուն–Նանի մէջ ծագած անկարգութիւնները կարեւոր բան մը չեն եւ թէ տեղական իշխանութիւնները կրնան զայնս ղսպել։ Բէյճինի ֆրանսական դեսպանատունն ալ նոյն կարծիքը ունի։

— Չինական հատուցումին վճարման եղանակին վերաբերեալ անգլիական ծրագիրը թէ ժամանակի մը համար ածած դրամով կատարուի, միւս կառավարութեանց հաւանութեանը չարժանացաւ։

—Զանկ–Զի–Թունկ քանի մը օր Բէյճին մնալով խնամակալուհիին հետ խորհրդակցեցաւ հատուցմանց եւ Մանչուրիոյ խնդիրներուն վրայ։

ՍՈՄԱԼԻԱՆԴ

Մատմիլայի բանակատեղին. — Անգլիացիներու օժանդակ բնիկ զօրքեր. — Անկարգապահութիւն։

Լոնտոն, 25 մայիս.— Տէյլի Թէլէկրաֆի կողմէ զրկուած մասնաւոր թղթակցը կը հեռագրէ թէ Մատմիլա իր ընդհանուր բանակատեղին հաստատած է Ուալուալի մօտ։ Ուալուալ իտալական Սոմալիլանդի մէջ կը գտնուի, Պէրպերայի հարաւակողմէն 350 քիլոմէթր հեռու, իսկ 180 քիլոմէթր՝ Պոռոթլի հարաւային–արեւմտեան կողմէն։ Մատմիլայի կուսակիցները կ'ըսեն թէ ջուրին նուազութիւնը միակ պատճառը եղած է որ չկրնան քալել Կալարիի վրայ։ Վերջերս հապէշ զօրքերու հետ եղած կռիւը յառաջապահներու ընդհարում մըն էր միայն, որ չափազանց իրողութիւններով նկարագրուեցաւ։ Սոմալեան հետեւակազօրքը, Իթալոնները եւ ուրիշ բնիկ զօրքեր ըմբոստացեր են երկու օրի չափ։ Վերջին անգամ ըմբոստացեր են սոմալեան ուղտապաններու գունդը, որ առանց պատճառի չեն ուզեր հնազանդիլ Բօր Հէնէսէյ հարիւրապետին հրամաններուն։ Բնիկ մը ըսեր է. «Ինդապետ կուկին վրայ հրազէն քաշեցի։» Զօրագունդը հրաման ստացեր է Պէրա երթալու, ուր պիտի արձակուի։

ՃԱԲՈՆ

Ճաբոնական խաղաղասիրութիւն.— Դահլինը եւ իր մեծամասնութիւնը.— Նաւատորմին յաւելումը.— Անհամաձայնութիւն։

Թոքիօ, 24 մայիս.— Ընդհանուր մութինկ մը գումարուեցաւ շաբաթ օր, նախարարութեան հետ կնքուելիք համաձայնութեան պայմանները քննելու համար։ Բուռն վիճաբանութենէ մը յետոյ, ստուար մեծամասնութեամբ ընդունուեցաւ որոշում մը, նաւատորմի յաւելման համար դրամ հայթայթելու, առանց ներքին փոխառութեանց դիմելու։ Սակայն Իթօ մարքիզը խորհուրդ տուաւ ընդունիլ համաձայնութեան պայմանները։ Որոշուեցաւ ուրիշ մութինկ մըն ալ գումարել կիրակի օր։

—Նահանգային ժողովը երեքշաբթի օր կը գումարուի. հաւանաբար նախապարական ծրագիրը պիտի ընդունի։ Կառավարութեան սա առաջարկը կ'ընէ նաւատորմին յաւելման համար հայթայթուելիք դրամին նկատմամբ. 1,000,000 եէն առնել վարչական ծախքերու տարեկան խնայողութիւններէն, 5,000,000 եէն երկաթուղիներու եւ հեռաձայնի ընդարձակմանց յատկացած գումարէն, 5,500,000 եէն ներքին փոխառութիւններէն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Սեւամարգերու խնդիրը.— Անզգուշութիւն.— Անուշեղի փոքրիկ։

Նիւ–Եորք, 25 մայիս. — Քանի մը սպիտակամորթ աղջիկներ, որոնք պաշտօնեայ են հոս Պ. Պ. Հէքքէրի ունեցած ջաղացքին մէջ, չուշեցին աշխատիլ տասը սեւամորթներու հետ։ Այս վերջինները բերուած էին մէկ քանի սպիտակամորթներու տեղ, որոնք իրենց աշխատութիւնը ձգած էին։ Պերպորնի կոմսութեան (Ինտիանայի նահանգ) մէջ սեւամորթ մը սպանած ըլլալով սպիտակամորթ նորատի աղջիկ մը, շրջականերու ամբողջ բնակչութիւնը մեծ յուզման մէջ է։ Սպիտակամորթները հրամայեր են բոլոր սեւամորթներուն, գաւառէն հեռանալ երեք օրուան մէջ, հակառակ պարագային մահուան սպառնալիք ընելով։

—Նիւ–Եորքի ու շրջականերուն մէջ անգործ թափառող գործաւորներուն թիւն է 200,000։

—Նէպրասքայի նահանգին մէջ այսօր ծագած սաստիկ փոթորկին հետեւանքով՝ քսանքմէկ հոգի մեռեր ու բազմաթիւ անձեր վիրաւորուեր են։ Նիւթական վնասը 12,500,000 կը հաշուուի։ Մինչեւ հիմա մանրամասնութիւն չէ առնուած աղէտին վրայ, բայց կ'ըսուի թէ Նորման ու Ֆէյրֆիլտ քաղաքները բոլորովին կործաներ են։ Օգնութիւններ զրկուեր են աւերուած դաւառները։

ԴԷՊԻ ԲԵԻԵՌՆԵՐԸ

Նորեգիոյ թագաւորը հիւանդի։ «Մաքէն»ի եւ «Գեռնսէ»ի կողմէ զրկուելիք թագաւորական։ — Հրաւեր մը՝ Ֆրանսական հանրութեան։

Բարիզ, 25 մայիս.—Ցառաջիկայ յուլիս ամսուն կէսերը, Նաւ մը պիտի մեկնի Հավրէն դէպի բեւեռները, Շուէտացի երկրախոյզ Նորտէնսքիոլտի հետքը դտնելու համար։ Նաւուն մէջ պիտի գտնուին քիմիական աշխատանոցներ, խաւաքարտէ սենեակներ ու մասնաւոր գործիքներ։ Հասարակ մարդիկ չպիտի ըլլան նաւուն ուղեւորները։ Անոնց պետն է ֆրանսացի ծանօթ բժիշկ մը՝ Պ. Ժան Շարքօ, ընկերակցութեամբ Պ. Պոնիէրի, պետ Սորպոնի քիմիական աշխատանոցին եւ Պ. Շարլ Բէրմէի, որ բնական գիտութեանց բրոֆէսէօր է Պորտոյի համալսարանին մէջ։ Կէրլաշ հրամանատարն ալ պիտի ընկերանայ, որ թէեւ երիտասարդ, բայց վարժ է գիտական արշաւախումբերու գործին մէջ։ Այս արշաւախումբը նախ պիտի պրպտէ Սէյմուրի հրուանդանը, որ ֆրանսական հող է։ Արդարեւ հոն կը գտնուին երեսունըվեց հոգի, որոնցմէ լուր չէ առնուած վեց ամիսէ ի վեր։ Կը կարծուի թէ հոն կը գտնուի Նորտէնսքիոլտի արկածեալ արշաւախումբը։ Շուէտացի նշանաւոր երկրախոյզը ճամբայ ելած ատեն ըսած էր թէ մինչեւ 1903 ապրիլ 30 եթէ լուր չառնուէր իր արշաւախումբէն, այն ատեն պէտք էր օգնութիւն զրկել իր ետեւէն։ Այդ թուականը արդէն իսկ անցած է։ Նորտէնսքիոլտի հարենակիցները որոշած են արշաւախումբ մը զրկել, հանրութեան ծախքով, բայց անկա օգոստոսի վերջերը միայն ճամբայ պիտի ելլէ, ինչ որ շատ ուշ է։ Բայց Ֆրանսացիները աւելի ճարպիկ բրթան, յուլիսին կիսուն ճամբայ հանելով իրենց արշաւախումբը, որ պիտի փութայ ժամ առաջ մահուընէ ազատել մարդկային թանկագին կեանքեր։ Ֆրանսական արշաւախումբին նաւը պիտի յառաջանայ մինչեւ այն կէտը ուր սառոյցները թոյլատրեն։ Ովկէանագրական, մետեորաբանական, երկրաբանական, կենդանաբանական եւ աշխարհագրական ամէն կարգի աշխատութիւններ պիտի կատարէ։ Երբ իր գործը աւարտէ, ու Նորանոր ուանծանօթ երկիրներ երեւան հանէ, հաւաբային բեւեռէն հեռանալով Խաղաղական Ովկէանոսին երկայնքը պիտի երթայ, մինչեւ Ատլանտեան Ովկէանոս յառաջանալով, այսինքն Եւրոպա, ու հիւսիսային բեւեռ պիտի հասնի։ Այսպէս աշխարհս շրջանը կատարած պիտի ըլլայ։ Այս ֆրանսական արշաւախումբին պետը՝ տքդ. Ժան Շարքօ բաւական դժուարութեանց կուրծք տուած է, յաջողցնելու համար իր ձեռնարկը։ Երիտասարդ տոքթորը, որ հզօր պաշտպանութիւններ կը վայելէր ու իր հարատութեան մէն մասը ծախսած էր այդ ձեռնարկին համար, չէր կրցած անոր նիւթական մասը ապահովել։ Ուստի քանի մը օր առաջ Մաքէնի խմբագրատունը երթալով յայտնեց իր նպատակը ու 150,009ֆր.ի գումարի մը պէտք, արշաւախումբին ծախքերուն համար։ Մաքէն պատրաստակամութիւն յայտնեց այդ գումարը հաւաքելու, յանուն մարդասիրութեան, զիտական յառաջդիմութեան ու ֆրանսական երկրասիրութեան։ Բարիզեան թերթը գեղեցիկ խմբագրական մը հրատարակելով՝ իր ընթերցողներուն եւանդուտ հրաւէր կ'ուղղէ մասնակցելու բացուած հանգանակութեան, որուն արտադրած գումարովը ֆրանսական արշաւախումբին ծախքերը պիտի հոգացուին։ Արշաւախումբին նաւուն անունը Ֆրանսա կլլլ կը հրատարակուի իր իրիկուան թերթի։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼՍՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ տարեկան աղօթքը կատարելէ ետքը կայսերական դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուին Պարսից դեսպանը, առաջին թարգմանը, Գուլբէնկի պարսիկ դեսպան Միրզա Ռահիմ խան եւ քարտուղարը՝ Մանթաշիթէ կոմսը, Ռուսիոյ դեսպանը, առաջին թարգմանը, առաջին քարտուղարը եւ կինը, Անգլիոյ դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Ռումանիոյ դեսպանը, կինը ու երեք աղջիկները, Հոլանտայի դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Մեծ Լեհաստան դեսպանը, Շուէտ–Նորվէկիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, Սերբիոյ դեսպանատան առաջին քարտուղարը։ Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական հիւպատոսը ու դեսպանատան պաշտօնեաներն ի թիւ։ Հոգի եւ աւստրիացի Պոխսվոքի կոմսը, նաեւ հիւրասիրուած բարձրաւանդակին դիրայ կեցած էին դեսպանատուններէն յանձնարարուած քառասունըվեցնիգ հիւրեր։ Ռուսիոյ դեսպանատան պանակաւոր սպաներէն ու նաւաղներէն քսանչորս հոգի։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՅՑՈՒՄ.— Մինչ ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութիւնը եղաւ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ հրամայուեցաւ արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, Անգլիոյ դեսպան Սր Նիքոլաս Օ'Բրոնոր եւ Պարսկաստանի դեսպան Իրթեա–Իւսա–Տէօվլէթ ձէնապը Էյնի խան Միրզա Ռիզա խան պատիւ ունեցան Ն. Վեհ. Սուլթանին ներկայացուց Պուլբէնկի, Աթէնքի ու Պէլգրատի պարսկական դեսպան Մուավին–իւլ–Միրզէ Միրզա Իպրահիմ խանը որ մայրաքաղաքս եկած է։»

Մ. ԷԿԶԱՐՔԻՆ ՅԱՅՏԱ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Նացիոնալ Զայթունկ կը հերքէ այն լուրը թէ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն պիտի հրաժարի։ Ինչպէս յայտնի է, դեսպանը իր հիւանդութեան հետեւանքով երեք ամսուան արձակուրդ ստացած է եւ, կատարելապէս ժշկուելէն ետքը, Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՏՈՌԻ. ԶԱՆՏԷՐ, Անատոլուի երկաթուղիին ընդհանուր տնօրէնը, այսօր, Պէրլին կ'ուղեւորի՝ նոյն Ընկերութեան ընդհանուր ժողովին ներկայ գտնուելու։

ԴԱՅՍԷՔՐԻԻ ԿԱՊԵՐՏՆԵՐԸ.—Էնկիւրիի նահանգին Իտարէի ժողովը ընդունելի դատեց այն որոշումը, որով Դայսէքրիի մէջ ստորին տեսակէտ մետաքսով եւ գէշ տեսակ ներկով պատրաստուած մետաքսէ ու բուրդէ կապերտներու եւ գորգերու վաճառումը պիտի արգիլուի եւ ձեռք անցուածներն ալ պիտի կորուին ու գրաւուին։ Այդ որոշման չարժառիթը այն է թէ Դայսէրիի կապերտներուն ու գորգերուն յարգը ժամանակէ մը ի վեր կոտրած է, վերոգրեալ եղանակով պատրաստուած ըլլալնուն համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց որ յղի կովերու թէ՛ մորթուիլը եւ թէ վաճառուիլը բացարձակապէս արգիլուի։

ԱՆՁՐԵՒ.—Իզմիրէն երկուշաբթի օրուան թուականով կը գրեն թէ տակաւին անձրեւ չէ տեղացած։ Շատ տեղեր հունձքի քաղը սկսած ըլլալով, ասկէ վերջը եթէ անձրեւէ ալ, մեծ օգուտ մը պիտի չունենայ։

—Էնկիւրիի, Դայսէրիի, Զորուշի, Եոզղատի ու Գըրլէէրի կողմերը վերջերս բաւական անձրեւ տեղացեր է։

ՏԷՏԵԱՂԱՅԷՆ կը գրեն.—Ներսերէն առնուած լուրերու նայելով, հունձքերը լաւ վիճակի մէջ են։ Եթէ օգէրը ազէկ երթայ, այս ամառ Սէլանիկի նաւահանգիստէն արտիքներու արտածումը պիտի աւելնայ։

ՅԻՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատունը Բ. Դուռէն խնդրեց վաւերացնել Մարալի ֆրանսական նորընտիր փոխ-հիւպատոս Պ. Պլանչոյի պաշտօնը։

ԲԱՂԱՒԱՒԱՅԻՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ժողովը համամիտ գտնուեցաւ երկրագործական նախարարութեան այն որոշումին թէ դեղարաններուն ծանուցուի՝ անասնաբոյժներու դեղագիրներով պատրաստուելիք դեղերուն համար ածան գին պահանջել. նաեւ միւս կողմէ սակայնոյ մը պատրաստուի այդ կարգի դեղերու համար։

Պ. ՊԱՒՍԹ.—Վերջնական լուր մը չէ առնուած թէ, կ'ըսէ Սեուվէք, Ֆրանսայի դեսպանատան խորհրդական Պ. Պաւսթ որ Բարիզ ուղեւորեցաւ, նորէն հոս պիտի վերադառնա՞յ թէ ոչ։

ԹԷՐՄԱՆԷՅի մէջ ճարտար կաթսայագործներ հաստատելու եւ օտար գործարաններու դիմելու հարկ չմնալու համար ընդարձակ ծրագիր մը մատուցուեցաւ ձեռնհաս իշխանութեան։

ՄԱՆՈՒՄԷՅի ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆը, — Պատկանեալ տեղերը ծանուցուեցաւ կանոնաւորել Մանսուսէի չոգենաւերուն թէ մօտ եւ թէ հեռաւոր նաւահանգիստներ երթեւեկութիւնը, փոխադրութեանց գիները դեղչել եւ չոգենաւերու ներքին պաշտօնեաներուն համար բարեկիրթ ու պարկեշտ անձեր ընտրել։

—Մանսուսէի հաշոյն Դանուբի նաւագործարանին մէջ շինուած երկու չոգենաւերը, որոնք Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեցին, քանի մը օրէն պիտի փորձուին։ Այդ նաւագործարանին ճարտարագէտը Կ. Պոլիս պիտի գայ՝ փորձերուն ներկայ գտնուելու։ Այդ չոգենաւերուն մէջ գտնուող երկու մեքենավարները վեց ամիս պիտի պաշտօնավարեն։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ նորէն հրահանգ տրուեցաւ ուշադրութիւն ընել խառնուրդ կարագներու եւ ձէթերու տարբերումներուն համար։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Կրիբարիս, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ անգլիական դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրոնորի։

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱՅԷՆ կը գրեն Մոնիդեօռի թէ Եգիպտոսի Խիվը որոշեր է չոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատել Աղեքսանդրիոյ եւ սուրիական ծովեզերքին ու Իաքէնտրոն–Մէրսինի միջեւ։ Իաքէնտրոնի ու Աղեքսանդրիոյ միջեւ առեւտրական փոխանակութեանց քանակութիւնն է 9,563,480 քիլօ՝ 17,984,700 ֆր. արժէքով։

ԲՈԼԷՐԱՆ ԵՒ ՇԱՀԱՄՈԼՈՒԹԻՒՆ. — Դամասկոսէն կը գրեն թէ քաղաքին մէջ քոլերան ճարակած առեն մարդ մը իրիկունը իր տունը երթալուն կը տեսնէ թէ զաւակը մեռած է. իսկոյն դուրս կ'ելլէ՝ գիշերը ուրիշ տեղ մը անցնելու համար։ Սրճարան մը կ'երթայ եւ խանութպանին կը պարզէ իր վիճակը։ Վերջապէս գիշերը հոն կը մնայ։ Խանութպանը որ գործնական մարդ մըն էր, գիշերը հիւրին դրպանէն տանը բանալի կ'առնէ եւ ուղակի այդ տունը կ'երթայ. հոն քանի մը նարիւր ոսկի ու գոհարեղէններ գտնելով քսակի մը մէջ կը լեցնէ, բայց քոլերայէ կը բռնուի ու չի կրնար դուրս ելլել։ Տան տէրը առտուն արթննալով բանալին գրպանը չի գտներ. կը կասկածի եւ իսկոյն ոստիկանութեան իմաց կու տայ։ Ոստիկանները նոյն տունը երթալով հոն կը գտնեն խառնէֆին՝ անկենդան եւ քսակն ալ կողոպտուած։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ.—Իզմիրի Մէյխանէ Պողազը թաղին Դուչը փողոցին մէջ Պեռաճը Սասուր, քիչ մը գլուխը տաքցուցած ըլլալով, տանը բակին մէջ կ'երգէր. ընտանիքն ալ հոն էր։ Ցանկարծ երկու երիտասարդներ դուռը զարկին։ Կինը բացաւ դուռը. այդ երիտասարդները ներս մտան եւ անոնց մէկը ռէվոլվէր մը պարպեց Ասատուրի վրայ որ քիչ ետքը մեռաւ։ Երկու չարագործները փախան։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ։ Կ'ըսուի թէ ոճրին չարժառիթն է աղջկան մը նշանուելէն առաջ եկած խնդիր մը։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամը 3ին հրդեհ ծագեցաւ Դալաթիոյ Պալըզ Բաղարի կողմը 51 թիւ քարուկիր խանութին վերայի սենեակէն։ Այդ խանութը, որ Խաիմ անուն Հրեայի մը սեպհականութիւնն է, իտալացի Ֆուրթունաթօ Բասթէլի վարձած էր եւ վառարան ելլն. կը ծախէր։ Ոստիկանութիւնը իմանալով իսկոյն ներս մտաւ, բայց կրակը ամէն կողմ տարածուած էր եւ կարելի չեղաւ բան մը ընել։ Ամբողջ շէնքը այրեցաւ։ Խանութին ապրանքները 200 ոսկիի ապահովագրուած էին Բագրիոդիք Ընկերութեան։ Մալիւմաք կ'ըսէ թէ ոստիկանները հոն փութացած ատենին խոշոր ման մը տեսեր են որուն մէջ քարիւղ լեցուած էր ու կ'այրէր։ Ատկէ հասկցուած է որ հրդեհը դիտմամբ ձգուած է։ Քննութիւնները առաջ կը տարուին։ Կիրը գտնուած նպաստավաճառի խանութի մը որուն թէ՛ շէնքը եւ թէ ապրանքները ապահովագրուած են, երեսուն ոսկիի չափ վնաս մը կրեց։

ԿԵՂԾ ԶԱՐԴՈՍԿԻՆԵՐԸ.— Եվմական նախարարութիւնը կը զեկուցնէ թէ անոնք որ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած կեղծ ու պակաս զարդոսկիներ ունին, պէտք է թուականէս մինչեւ երեք ամիս գաւառային իշխանութեանց եւ կամ Պոլսոյ Փողերանոցին յանձնեն, եւ փոխարէն արժէքին համեմատ բուն զարդոսկի ըստանան։ Այս թուականէն վերջը ո՛րուն ձեռք որ կեղծ կամ պակաս զարդոսկիներ գտնուին, պիտի գրաւուին եւ տէրերն ալ օրինական պատիժի պիտի ենթարկուին։

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆԻԷ ԷԺԻԲՍԻԷՆ

222ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3 % ՏՈԿՈՍԱԿԻՐ ՊԱՐՏԱՔՈՒՂԹԵՐՈՒ

15 ՄԱՅԻՍ 1902

6,251 թ'լը 50,000 Ֆրանք տահած է

Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական ֆր. շահած են				
19,575	84,702	150,383	257,589	331,022
20,671	93,822	189,455	281,676	333,360
24,618	98,816	190,912	305,064	345,498
66,653	104,222	221,577	303,540	378,651
72,697	140,512	243,945	330,509	397,202

Վճարումը պիտի կատարուի 1903 յունիս 1էն սկսեալ։

Եգիպտոսի մէջ վճարումները կը կատարուին՝ Դաֆիրէի մէջ Ընկերութեան կերդրոնատեղիէն եւ Աղեքսանդրիայի մէջ Բրէտի Լիոնէի դրամատունէն։ Կ. Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ՝ Բրէտի Լիոնէի դրամատուններէն։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ.—Բումէլիի երկաթուղեայ պարտաթուղթերու 200րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 19)1 յունիս, 1903ին, ճիշտ կէսօրին, Հանր. Պարտքի վարչութեան չէնքին մէջ, հրապարակաւ եւ Օսմ. Պանքային մասնակցութեամբ։ 5—5
7)22 մայիս 1903

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Էջմիածնէն կը գրեն. — «Ս. Էջմիածնի Սինոդին մէջ վերջին օրերս գոյութիւն մը տեղի ունեցած է. բոլորովին պատմական կերպով իմացուեցաւ այս դէպքը։ Գործավար Նիկոլա Դարագաչեան մէկ քանի տարիներէ ի վեր կ'ուրացնէր Սինոդի անունով եկած զանազան դրամներ, եւ մինչեւ հիմա ոչ մէկը չէ իմացած։ Կառավարչապետի հրամանով, Դարագաչեան հեռացուցած է իր պաշտօնէն եւ գործը յանձնուած է քննիչին։»

—Հանգուցեալ Տիկին Մակարեանի ժառանգորդները 3000 ռուպի յանձնած են Հայոց դրամատիկական Ընկերութեան վարչութեան, որպէս զի այդ գումարին տոկոսով իւրաքանչիւր տարի մրցանակ տուի հանգուցեալի յիշատակին դրամատիկական գրուածքի մը համար։

—Խաչիւղի Դալֆեան որբանոցի Տիկնանց Խնամակալութիւնը չորեքշաբթի Խաչիւղի նոյն հաստատութեան մէջ գումարուելով՝ զբաղեցաւ կարգ մը ներքին կարգադրութիւններով։

—Կրօնական ժողովը յառաջիկայ երեքշաբթի հրաւիրուած է իր նիստը գումարել։

—Գասթէֆուտնիի Նորընտիր Առաջն. Փոխանորդ Տ. Տրդատ քահանայ Մարգարեան, որ Մետրէկէօղլէ մայրաքաղաքս եկած է, այսօր Պատրիարքարան ներկայացաւ, եւ ի մօտոյ պիտի մեկնի իր պաշտօնատեղին։

—Կէտիկ փաշայի Թաղական Խորհուրդի համեմատական քուէարկութիւնը պիտի կատարուի վաղը նախագահութեամբ Տ. Գնել Ծ. վարդապետի։

—Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն վարդապետին առաջարկութեամբ եւ Պատրիարքարանի հաւանութեամբ, Տ. Համազասպ վրդ. Վարդանեան նշանակուեցաւ Կարմիր Վանքին Փոխ-Վանահայր եւ Որբանոցին Վերատեսուչ։

—Ս. Պատրիարքը այս իրիկուն Պէօյիւքտէրէ երթալով Լսաեանց բնակարանը հիւր պիտի մնայ, եւ վաղն առաւօտեղոյն եկեղեցին դտնուելով պիտի քարոզէ։

—Վարչական չրջանակի մէջ խորհուրդ կայ որ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը հիւրընկալուի Երուսաղէմատան մէջ, ուր իր դիրքին համապատասխան ընդունելութեան դիւրութիւն կայ։ Ն. Ամենապատուութեան Պոլիս հասնելու օրը որոշապէս ծանօթ չէ առ այժմ։

—Հիւանդանոցի Որբանոցի արհեստաւոր սաները ի նշան իրենց երախտագիտութեան, գեղեցիկ դրասեղան մը չինած ըլլալով երէկ նուիրեցին Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի, որ վերջին անգամ ալ Հիւանդանոցին ի նպաստ կազմակերպուած տարեկան նուագահանդէսին կարգադիր մասնախումբի նախագահութիւնը ստանձնելով, կարեւոր հասոյթ մը ձեռք բերելու պատճառ եղած է։

—Երեւանի մէջ ամսոյս սկիզբները տօնուեր է պարկեշտ եւ արդիւնաւոր ուսուցչի մը՝ Պ. Մկրտիչ Պալեանի 50 ամեայ յոբելեանը։ Ս. Հայրապետը այս առթիւ շնորհաւորական կոնդակ մը ղրկած ըլլալով կարդացեր է Տ. Սուքիաս Արք.։ Ապա կարդացուեր են ուղերձներ Դէորգեան ճեմարանին, Երեւանի եւ Ներսէսեան դպրոցներու ուսուցիչներու կողմէ։ Թեմական դպրոցի խումբն ալ երգեր երգեր է։ Հանդէսը փակեր է Պ. Պալեան, շնորհակալութիւն յայտնելով ղնչքը շնորհաւորողներուն, եւ յորդորելով դպրոցի աշակերտները որ սիրեն մայրենի լեզուն ու գրականութիւնը։ Այս առթիւ զանազաններէ 800 ռուպիի չափ դրամական նուէրներ ստացեր է։

—Ուսումնական Խորհուրդը երէկ գումարուեցաւ Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ ատենապետութեամբ Տ. Թորգոմեան էֆ.ի եւ զբաղեցաւ Հետեւեալ խնդիրներով։ Խորհուրդին կողմէ կարապետեան Պետրոս եւ Քէրէսթէճեան Պօղոս էֆ.ները Համբարձման տօնին առթիւ ի դիմաց Խորհուրդին ներկայ գտնուած ըլլալով Ս. Փրկչեան որբանոցին մէջ տեղի ունեցած հանդէսին, տեղեկութիւններ տուին նոյն հաստատութեան մէջ պատսպարուող երկսեռ ուսանողաց կրթական եւ արհեստական վիճակին վրայօք եւ ծանուցին միանգամայն թէ ի՛նչպէս ուսանողներու բաժնին համար բարձրագոյն դասընթացք մը հաստատած էր, նոյնպէս այս տարի աղջկանց բաժնին մէջ ալ նոյն դասընթացքը բացուած էր։ Ցիշեալ էֆէնտիները մասնաւորաբար վեր հանեցին սա պարագան թէ որբերը եւ որբուհիները ուսմանց հետ մէկտեղ, ձեռական աշխատութեանց, արհեստի ճիւղին մէջ ալ գնահատելի յառաջդիմութիւններ ըրած են շնորհիւ Հոգաբարձութեան եւ Խնամակալութեան ջանքերուն ու զոհողութիւններուն զորս երբեք չէին խնայեր, այս վիճակը օր ըստ օրէ զարգացնելու համար։ Խորհուրդը գոհութեամբ լսեց այս տեղեկութիւնները եւ որոշեց շնորհակալութեան գիր մը ուղղել հոգաբարձութեան եւ խնամակալութեան։ —Գուղկոնճեանի Թաղ. Խորհուրդը գրով մը ծանուցած էր թէ Իմամիլի աղգ. վարժարաններու Հոգաբարձութիւնը իր պաշտօնավարութեան կանոնական չրջանը լրացուցած եւ հրաժարած ըլլալով, նոր հոգաբարձութիւն մը կազմուած է։ Խորհուրդը Կազմական կանոնագրին 37–39 յօդուածներու տրամադրութեանց համաձայն, հաստատեց նոյն հոգաբարձութիւնը, որու անդամներն են Տեարք Գրիգոր Թէրզեան, Երամ Ճէլաղեան, Միհրան Աստուրեան, Յովակիմ Դալէմքերեան, Յովհաննէս Թէրլէմէզեան, Պետրոս Ատրունի եւ Տիգրան Սէլէյլեան։— Բդլի վիճակին Ուսումն. Խորհուրդը գրով մը ղրկած էր գաւառին վարժարաններուն ներկայ տարեշրջանին ընդհանուր մէկ վիճակացոյցը եւ կը խնդրէր որպէս զի աւելցնեն կարօտ վարժարաններուն նպաստը եւ միանգամայն նախակրթութեան կարեւոր գրքերը ղրկեն։ Ս. Պատրիարք Հոր յանձնարարութեան համաձայն՝ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ նոյն վիճակացոյցը ու տեղեկագիրը եւ դիտեց որ նոյն վարժարանները բաւական գոհացուցիչ վիճակ մը ունէին եւ որոշեց կարեւորը յայտագրել Ս. Պատրիարք Հոր, նոյն վարժարաններու վերաբերեալ յարակից կարգադրութեանց մասին։ Ս. Պատրիարք Հայրը Խորհրդոյ ուշադրութեան յանձնած էր գաւառական ազգ. վարժարանի մէջ պաշտօն վարող ուսուցչաց խմբի մը կողմէ ղրկուած նամակը՝ որով կ'ուզուէր իմանալ թէ ի՞նչ պայմաններով կրնան մասնակցիլ ուսուցչաց ի նպաստ հաստատուած սնտուկին, նոյնպէս եւ ապահովագրել իրենց կեանքը։ Խորհուրդը ուշադրութեան առաւ նոյն գրութիւնը եւ դիտելով որ Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկին կանոնագրին 14րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, ուսուցչի մը թէեւ Պոլսոյ կամ գաւառներու պաշտօնավարութեան մէջ խորութիւն դրուած չէ եւ կը տրամադրէ այդ նպաստը Պոլիս գտնուող ուսուցչաց եւ ուսուցչուհիներուն, բայց միեւնոյն ատեն տեսնելով որ կանոնագրին 21րդ յօդուածին համաձայն գաւառական ազգ. վարչութիւններն ալ իւրաքանչիւրը արտօնեալ են իր Վիճակին մէջ օգնութեան սնտուկ հաստատել յօգուտ ուսուցչաց եւ ուսուցչուհեանց, արժան դատեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ շնորհ ընէ յանձնարարել գէթ առ այժմ գլխաւոր Վիճակներու ազգ. վարչութեանց որ յար եւ նման Պոլսինին օգնութեան սնտուկներ հաստատեն իրենց կեդրոններուն մէջ, կարեւոր դիւրութիւնները տալով միանգամայն ուսուցչաց եւ ուսուցչուհեաց կենաց ապահովագրութեան համար։

—Ցնտեսական Խորհուրդի նախընթաց օրուան նիստի որոշումներն են հետեւեալները։— 1. Դատարկուղի թաղին համար ազգ. տուրքերու հաւաքիչ կարգուեցաւ Թրոցքի կամուրջին մէջտեղ էֆ. Դալֆեանը եւ որոշուեցաւ անոր պաշտօնին նկատմամբ հարկ եղած ձեւակերպութիւնները լրացնել։— 2. Վանայ Աբարաք գիւղի եկեղեցիին սեփական Պոլսոյ կալուածներուն խնդրին համար, փաստաբան Սօլախեան Կարապետ էֆ. ներկայացաւ՝ ըստ հրաւիրանաց, եւ լսուելով իր տեղեկութիւնները այդ կալուածներուն արդի վիճակին նկատմամբ, պէտք եղածը տնօրինուեցաւ։ Ասկէ զատ Խորհուրդը՝ Լիմ եւ Կոտց անապատներու Պոլսոյ մէջ ունեցած կալուածներու խնդիրն ալ նկատողութեան առնելով, յանձնարարեց Սօլախեան էֆ.ի, որպէս զի այդ կալուածներու մասին պէտք եղած տեղեկութիւնները քաղէ եւ իր տեսութիւնը պարզէ, ըստ այնմ պէտք եղածը տնօրինելու համար։— 3. Դատարկուղի եւ կեղեցայ ինը տարուան մատակարարութեան հաշիւներու մասին, կեդրոնական համարակալին կողմէ մատուցուած տեղեկագրին վրայ, Խորհուրդը զբաղեցաւ նոյն հաշիւներու քննութիւնով։— 4. Բերայի Պարտուց Հատուցման Ցանձնաժողովը իր հինգ տարուան մատակարարութեան հաշուեկշիռը մատուցած ըլլալով Ս. Պատրիարք Հօր, Ն. Սրբազնութիւնը Տնտեսական Խորհրդոյ նկատառման յանձնած էր նոյն հաշուեկշիռը։ Խորհուրդը որոշեց կատարել պէտք եղած կանոնական քննութիւնը այդ հաշիւներու մասին եւ յանձնեց կեդր. համարակալին, նախաքննելու եւ տեղեկագրելու համար։— 5. Եկեղեցիներու մատակարարութեան վերաբերեալ հաշիւները զրկուած ըլլալով Թաղ. Խորհուրդներուն կողմէ, որոշուեցաւ յանձնել կեդր. համարակալին, պէտք եղած նախաքննութիւնը կատարելու համար։— 6. Նոյնպէս կեդր. համարակալին նախաքննութեանը յանձնուեցաւ Մշոյ Ս. Կարապետի վանքին Նորոգութեան վերաբերեալ հաշուեկշիռը՝ որ մատուցուած էր նոյն վանքին փոխ–վանահօր տեղեկագրովը։ Խորհուրդը զբաղեցաւ մասնաւորապէս Օրթաքիւղի նախորդ Թաղ. Խորհուրդին պաշտօնավարութեան հաշիւներուն քննութեամբը։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանին ի նպաստ կազմակերպուած թատերական դէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը՝ կիրակի՝ ցերեկուան ժամ 7ին, թաղապետական թատրոնին մէջ, Բերա։ Կարգադիր Մասնախումբը, որուն նախագահն է Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան եւ գանձապետը՝ Սիմոն էֆ. Դայսէրլեան, իր բոլոր անդամներով եռանդուն աշխատութիւն մը նուիրեց ո՛չ միայն նիւթական արդիւնաւորութեան տեսակէտով, այլ նաեւ սոյն ցերեկոյթը ամէն կերպով հաճելի ընծայելու համար։ Եւ նորութիւն մը կ'ընծայէ հասարակութեան, թատերական ներկայացում ու նուագահանդէս միացնելով յայտագրին մէջ։

Հանդէսին Ա. մասը կը բաղկանայ Նուագահանդէսէ մը որուն պիտի մասնակցին Տեարք՝ Արմենակ Ցնտգլեան եւ Իսահակ Կոլտէնպէրկ, այս վերջինը իր փոքրիկ աշակերտներուն հետ։ Իսկ Բ. մասը՝ բուն թատերական ներկայացումն է, Զափրասճեան էֆ.ի խումբին կողմէ, որ պիտի ներկայացնէ Թուբիճնէի այրիները, կատակերգութիւն 3 արարուածով։

Այս պէսպիսութեամբ լեցուն յայտագրին վրայ աւելցնելով նպատակին զուտ կրթական ու բարեգործական հանգամանքը, տարակոյս չի մնար որ ամէն կերպով յաջողութիւն մը պիտի ըլլայ վաղուան մաթինէն։ Սակիւտար՝ Պոլսոյ բաղմամայ արուարձաններէն մէկն է եւ տեղւոյն ազգայիները ամէն ժամանակ իրենց մասնակցութիւնը ու նուէրը չեն զլացած մարդասիրական պէտքերու, ո՛ր թաղի ալ պատկանին անոնք։ եւ իրաւունք ունին սպասելու, որ այս անգամ իրենց վարժարանին ի նպաստ կազմակերպուած սոյն հանդէսն ալ վայելէ ուրիշ թաղեցիներու նպաստը։

Ձեռքէ տակնակ գնել ուզողները կրնան դիմել թատրոնին կիլէն, վաղը՝ ժամ 3էն սկսեալ։

ԴՐԱՇԱՐի մը պէտք կայ։ Դիմել Արեւելքի Տպարանը։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԵՆՆԱ, 29 մայիս.—Արեւելեան երկաթուղիներու չահագործման Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը որոշեց հարիւրին չորս չահաբաժին տալ։ Զուտ հասոյթն է 2,304,430 ֆր.։

—Հոլանտայի Հանրի իշխանը իրիկուան հոս հասաւ։ Կայսրանին մէջ խիստ սիրալիր կերպով ընդունուեցաւ Ցրանց Եսէֆ կայսր կողմէ։ Հոփպուրկի պալատը պիտի բնակի իբրեւ կայսեր հիւրը։

ՊԷՐԼԻՆ. — Վոյրէա զորավարը, հրամանատար 12րդ զորաբաժին (Նայսէն), պետ կարգուեցաւ Զ. զորաքանակին, փոխանակ Սաքս–Մայնինկէնի գահաժառանգ իշխանին որ բանակին ընդհանուր քննիչ կարգուած է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թայմզ կը ծանուցանէ թէ Բեդերսպուրկի իր թղթակիցը վտարուեր է նոյն քաղաքէն։

ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԿ. —Այսօր սկսան Բեռերսպուրկի քաղաքին հաստատման 200րդ տարեդարձին հանդէսները։ Կայսեր ու կայսրուհիին ներկայութեանը կատարուեցաւ Թրոցքի կամուրջին բացումը։ Նոցին Վեհափառութիւնները յետոյ գացին Մեծն Պետրոսի իշատակարանին առջեւ, ուր գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան։ Բաղաքապետութիւնը կայսեր ու կայսրուհիին մատոյց՝ այդ յոբելեանին առթիւ պատրաստուած չքագրաւներ։ Ապա կատարուեցաւ զօրահանդէս մը, որուն ներկայ գտնուեցաւ զօրաքանակ մը, որուն աւարտումէն ետքը կայսրը ու կայսրուհին ձմեռուան պալատը վերադարձան։

ՇԵՐՊՈՒՐ.— Վիլ տը Շերպուր չոգենաւը որ Հավրէն ճամբայ ելած էր տասնըմէկ նաւազներով եւ տասը ուղեւորներով, եւ որ երեքշաբթի հոս պիտի ժամանէր, ընկղմած կը նկատուի։ Նաւազի մը դիակը գտնուեցաւ Լա Հէվի հրուանդանէն տասը մղոն հեռուն։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԷՐԼԻՆ, 27 մայիս.— Երեսի. ժողովը, այսօր, քուէարկեց ծերերու օգնութեան վերաբերեալ օրէնքին երկու առաջին յօդուածները։

—Ներակոյտին մէջ, ինքնաշարժ կառքերու մրցման համար եղած հարցապնդումէ մը ետքը, նախարարութեան նը-կատմամբ վստահութեան օրակարգ մը քուէարկուեցաւ։ Ներակոյտը յետոյ չաբունակեց զինուորական երկու տարուան ծառայութեան օրինագիծին վիճաբանութիւնը։

ՀՌՈՄ.— Ամուսնալուծման ծրագիրը քննելու պաշտօն ունեցող խորհրդարանական յանձնաժողովը մերժեց այդ ծրագիրը։

ՄԱՏՐԻՏ.—Բրուսիոյ Հայրիկ իշխանը, այսօր, Մատրիտէն ճամբայ ելաւ՝ ժողովրդական խանդավառ արտայայտութեանց մէջտեղ։

—Նախարարական տագնապի մը զըրոյցները կը հերքուին։ Պ. Վիլավերդէ վերջնականապէս պիտի վարէ Երեսի. ժողովին ատենապետութիւնը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Վիեննայի իտալական դեսպանը, արտաքին գործոց նախարար Կոլոխովսքի կոմսին հետ տեսակցելով, իր կառավարութեան կողմէ ցաւ յայտնեց՝ Իտալիոյ քանի մը քաղաքներուն մէջ Աստրիոյ դէմ եղած արտայայտութեանց համար։

ԲԱՐԻԶ.—Սակարանը, վաղը՝ ժամ 2ին պիտի փակուի. երկուշաբթի օրն ալ գոց պիտի ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սակարանը վաղը, շաբաթ, եւ երկուշաբթի գոց պիտի ըլլայ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ.— Ամերիկացի եւ լիանցիգոմիսէրներու միջեւ բանակցութիւններու հետեւանքը պիտի ըլլայ դաշնագիր մը։ Կը կարծուի թէ Մ. Նահանգները պիտի ստանան Բաթունկթուի (Մանչուրիա) նաւահանգիստը։

—Բանամայի ջրանցքին խնդիրը օրէ օր կը կնճռոտի։ Դրեթէ ստոյգ կը նկատուի որ Քոլոմպիոյ Խորհրդարանը պիտի վաւերացնէ գաշնագիրը, ուրիշ խնդիր է եթէ ջրանցքի Ընկերութիւնը հաւանի աւելի մեծ զոհողութիւններու։

ՄԱՏՐԻՏ.—կառավարութիւնը որոշած է քուէարկել տալ զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան եւ նաւատորմի վերակազմութեան օրէնքները։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Յառաջիկայ երկուշաբթի, Լատինացւոց Հոգեգալստեան տօնին առթիւ, Սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 16 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	33	22 1/2
Ամէնէն բարձր գին	»	33	27
Ամէնէն վար գին	»	33	17
Բումէլիի երկաթուղի գոց.	ֆր.	114	87
Ամէնէն բարձր գին	»	125	25
Ամէնէն վար գին	»	124	62

ԲԱՑՈՒՄ 17 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Դ.	33	21 1/2
Բումէլիի երկաթուղի	ֆր.	124	50
Շիրքէթի Խալիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէյժի		—	—
Օսմ- Պանքա		—	—
Բէյտի ժէնէրալ ՕԹՄ.		—	—
Յօս. ՕԹՄ. Շանմ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	35
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	10
» ժուխասս		1	70
» պարտատոմսեր		492	—
Բարտի Կ. Պոլսոյ		493	—
Թրանսվալ		123	—
Բրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն		267	—
Լավրիով		83	—
Անատոլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	15
« պարտատոմսեր «		527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Ոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Բերլին անտոկոս չէք	մարք	16	57
Վիեննա չէք	ֆիորր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	57	24
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Օլ Եմբէրիսլ	»	90	10
Քրիմից	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէճալիք	»	—	—
Բուպլի Ղզաղրամ	Օ. Ո.	3	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Մայիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	92	25
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	69	25
» » » Գ. բաց.	20	12
» » » Գ. գոց.	30	25
Օսմանեան Պանքա	14	—
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մօնոբոլ	44	50
Պուլկարական 1888	94	—
Էժիպտէն ունիֆիէ	106	87
Բօմինիայ	104	75
Թրանսվալ	4	75
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	37 1/2

ԲԱՐԻԶ, 29 Մայիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	97
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	30	85
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. գոց.	»	30	75
» » » Բ.	»	—	—
» » » Դ.	»	32	95
Օսմ. Կայս. Պամբա	ֆր.	599	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բումէլի երկաթուղի	»	126	75
Օսմ. մաքսատուն	»	484	—
Օսմ Ռէյժի	»	374	—
Բրիօռիթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտիի Լիոնէ	»	1084	—
Իտալական Ռանթ	»	103	90
Սպանիական արտաքին	»	89	60

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՏՈՒՏԱԿ 1901–1902 (1317–1318) ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԹԵԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԵԴՐՈՆ	ԹՈՒԽՍԻ ԴՐՈՒԱԾ ՀՈՒՆՏ: Ծոտոր հունտեր	Բնիկ հունտեր	Գումար	ԱՐՏԱԴՐՈՒԱԾ ԵՒ ԾԱԽՈՒԱԾ ԽՈՁԱԿ: Թաց խոզակ	Կէս Թաց խոզակ	Չոր խոզակ	Ցիշեալ երեք տեսակները Թաց խոզակի վերածուած	Բոլոր խոզակներուն արժէքը	Հանր. Պարտուց բաժին ընկած սանդղ
	ունկ. կմ.	ունկի կմ.	ունկի կմ.	ֆիլօ կրմ.	ֆիլէ բէնք	ֆիլօ կրմ.	ֆիլօ կրմ.	դրուշ	դրուշ
ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐԸ									
(1317) տարի 1901	1124 10	150871 13	150871 13	2384780 470	153494 5½	230455 701	4320105 573	56191794	5619179 —
(1318) » 1902	1124 10	114160 5	115284 15	2501599 430	149929 2	171974 241	4141991 528	60146166	6014616 —
Աւելորդը 1901ի մէջ	— —	— —	— —	116818 960	—	— —	— —	3954372	395437 —
Պակասը 1901ի »		36711 8	35586 23	— —	5565 3½	58481 460	178114 045	—	—
ԻԶՄԻՏ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐԸ									
(1317) տարի 1901	1003 20	51782 12	52786 7	352542 600	51230 2½	60831 240	944878 320	12238957	1223896 —
(1318) » 1902	704 10	53707 12	54411 22	412363 450	65097 —	61415 —	1084836 —	15304417	1530441
Աւելորդը 1318ի մէջ	— —	1925 —	1625 13	59820 850	13866 5½	5833 760	139957 680	3065460	306545 —
Պակասը 1318ի »	299 10	—	—	— —	—	—	—	—	—
ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ԻԶՄԻՏ ՄԻԱՅՑԵԱԼ									
(1317) տարի 1901	1003 20	202654 —	203657 20	2737323 070	206725 —	291286 941	5264983 893	68430751	6843075 —
(1318) » 1902	1828 20	167867 17	169996 12	2913962 880	215026 2	233389 241	5226827 528	75450583	7545058
Աւելորդը 1318ի մէջ	825 —	— —	— —	176639 810	8301 2	— —	— —	7019832	701983 —
Պակասը 1318ի »	— —	34786 8	33961 8	— —	— —	57897 700	38156 365	—	— —

ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԵԴՐՈՆ	1 ունկի շերամ հունտի արտադրած խոզակը	1 քիլօ Թաց խոզակի սիջին գինը	Տեղական ճարտարարուեստական գործարան գում մետ.	Պրուսայէ եւ Իզմիտէ գաս սիւս կայ. Նահանգն. Ներ. բած. շ մ.	ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ ԱՐՏԱԾՈՒԱԾ: Բնիկ շերամահունտ	Չոր խոզակ	Հում մետաքս	Ֆոխսն	Տէշէ որ Թափվատիպի կը կոչուի	Ծակ խոզակ
	ֆիլօ կմ.	դր. սր	ֆիլօ կրմ.	ունկի կմ.	ունկի կմ.	ֆիլօ կրմ.	ֆիլօ կրմ.	ֆիլօ կրմ.	ֆիլօ կրմ.	ֆիլօ կրմ.
ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐԸ										
(1317) տարի 1901	28 634	13	30752 730	15968 20	444405 15	11655 500	290029 460	175005 900	157302 300	39629 700
(1318) » 1902	35 928	14 52	34423 560	14518 18	347729 5	480 —	339565 310	149586 450	210591 800	27236 [illegible]
Աւելորդը 1901ի մէջ	7 294	1 52	3670 830	— —	— —	— —	49535 850	— —	53289 500	—
Պակասը 1901ի »	— —	— —	— —	1450 2	96676 10	11247 500	— —	25419 450	— —	12393 [illegible]
ԻԶՄԻՏ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՆԵՐԸ										
(1317) տարի 1901	17 900	12 95	— —	5123 10	13115 5	2050 600	93736 730	30501 700	28796 —	3994 [illegible]
(1318) » 1902	19 956	14 10	8 050	805 5	12133 15	1589 400	128630 634	45196 800	39394 270	7227 650
Աւելորդը 1318ի մէջ	2 056	1 15	8 050	— —	— —	— —	34893 904	14695 100	10588 270	3233 110
Պակասը 1318ի »	— —	— —	— —	4318 5	981 15	461 200	— —	— —	— —	— —
ՊՐՈՒՍԱ ԵՒ ԻԶՄԻՏ ՄԻԱՅՑԵԱԼ										
(1317) տարի 1901	25 901	13 —	30752 730	21092 5	457520 20	13706 100	383766 190	205507 600	186098 300	43624 240
(1318) » 1902	30 805	14 43	34431 610	15323 23	359862 20	1997 400	468195 994	194783 250	249986 070	34464 250
Աւելորդը 1318ի մէջ	4 904	1 43	3678 880	— —	—	— —	84429 754	— —	63887 770	— —
Պակասը 1318ի »	— —	— —	— —	5768 7	97658 —	11708 700	— —	10724 350	— —	9159 990

Կ. Պոլիս, 26/9 Մայիս 1903

Երկրագործական խորհրդական, Տնօրէն շերամաբուծական վարժարանին ԳԻՈՐԳ ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

ՄՈՒԶՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483.42 ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսուցանսիրած մի ապահովագրուիք. — Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խանի դէմը, Վոյվոտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 516

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բընճափոշի

La VELOUTINE

CH^les FAY, Perfumista

PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

Ձեռ. 534

Ամարտասանութիւն Պ. Ի.

Ամարտասանութիւն Պ. Ի.